A
JEWISH
CANADIAN
DAILY
Circulated
All Over
CANADA
And Abroad

THE N.Y. PUBLIC LIBRARY

N. Y. Public Library
476 Fifth Ave.

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש
אונאפהענגיג
נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען.

VOLUME XII No. 4629 — THURSDAY NOVEMBER 19 1925 — יום ה' ב' כסלו, פרשה תולדות, תרפ"ו. — טאראנטא, דאנערשטאג דעם 19־טער נאוועמבער, 1925. — PRICE THREE CENTS

אלשאנסקי וויל זיך מודה זיין ווייל זיין געוויסען פלאגט איהם

אלשאנסקי געפינט זיך אין דיסעלדארף, וויל זיך צושטעלען פאר א דייטשען געריכט און זיך מודה זיין. — אוקראינער מיליטערישע ארגאניזאציע, האלט איהם אפ פון מאכען אזא שריט.

דיסעלדארף, נאוו. 18, (איטא).

אלשאנסקי'ן פלאגט שטארק דער געוויסען פאר דעם וואס דער אומשולדיגער שטייגער דארף לוידען פאר זיין טאט, און ער באראט זיך דעריבער מיט דייטשע יוריסטען וועגען אויפטרעטען פאר א דייטשען געריכט און זיך מודה זיין אינ'ם פארברעכען פאר וועלכען שטייגער ווערט יעצט פראצעסירט. די פיהרער פון דער אוקראינער מיליטערישער ארגאניזאציע זענען געגען דעם.

עס ווערט ערווארטעט אן ענטשיידונג וועגען דעם, גאר אין גיכען.

אין דער זעלבער צייט געהט אן אין לעמבערג דער פראצעס ווי געווענליך.

שטייגער'ס כלה, פרוילין מארק, איז היינט געווען אן עדות, זי האט ערקלעהרט אז יענעם טאג, האט זי מיט שטייגער'ן אפגערעדט צו געהן אין טעאטער.

פרוילין מארק איז אין יענעם אווענט אויך ארעסטירט געווארען אלס שטייגערס ארויסהעלפערין און איז געהאלטען געווארען אין געפענגניס 10 טעג.

צום סוף פון איהר עדות זאגען האט שטייגערס כלה ערקלעהרט: וואס מיט מיין חתן זאל ניט פאסירען וועט עס מיין מיינונג וועגען איהם ניט ענדערען, ווייל איך בין איבערצייגט אז ער איז אונשולדיג.

דיענער און געבאט, צוויי פון שטייגער'ס קאלעגען, וועלכע האבען מיט איהם צוזאמען געארבייט, האבען עדות געזאגט אז אינ'ם טאג ווען שטייגער איז ארעסטירט געווארען, איז ער געווען גאנץ נארמאל און האט די ביכער געפיהרט ריכטיג, אלסבאווייז האבען זיי געבראכט די ביכער אין געריכט.

לאנדאו, פאר דער פארטיידיגונג, האט געפאדערט אז די לעמבערגער פאליציי זאל צושטעלען די בילדער פונ'ם אוקראינער טעראריסט אלשאנסקי, ער האט אויך געפאדערט אז די פאליציסטען וועלכע האבען ארעסטירט שטייגער'ן זאלען געבראכט ווערען אין געריכט, צו באשטעטיגען אויב זיי האבען געזעהן מא־ דאס לאעדעל, אויפ'ן פלאץ פון ארעסט.

עס איז היינט אויפגעטראטען נאך אן עדות וועלכער האט באשטעטיגט אז חוץ פרוילין פאסטערנאק איז קיין אנדער פרוי אויפ'ן פלאץ ניט געווען.

דער לעמבערגער גובערנאטאר האט צוגעגעבען אז עס עקזיסטירט א אוקראינער מיליטערישע ארגאניזאציע און עס איז זעהר מעגליך אז, אויפ'ן באפעהל פון דעם פאראיין איז די באמבע געווארפען געווארען.

פוילישער פרעמיער וויל „קאלא" זאל איהם העלפען צוזאמענשטעלען א נייעם קאבינעט, וויל באשטימען א אידישען מיניסטער

ווארשא, נאוו. 18, (איטא).

גראף אלעקסאנדער סקרזשינסקי, דער געוועזענער אויסערן מיניסטער, וועלכער האט זיך אונטערגענומען צו פארמירען א נייעם קאבינעט אויפ'ן פלאץ פונ'ם גראבסקי קאבינעט, האט היינט קאנפערירט מיט דר. רייך, וועגען דער שטעלונג פון דער „קאלא" צו זיין קאבינעט.

נאך א לאנגער קאנפערענץ האט דר. רייך ערקלעהרט אז די באציהונג פון דער „קאלא.' הייננט הויפטזעכליך אפ פון דעם אז די פוילישע רעגירונג זאל דורכפיהרען די עקאנאמישע און קולטורעלע פאדערונגען פון דער אידישער באפעלקערונג אין פוילען. דער נייער פרעמיער איז אויף דעם איינגעגאנגען

וויל שאפען א קאלאציע

דער פוילישער פרעזידענט האט קאנפערירט מיט דעפוטאט ראזמארין, אויך וועגען דעם נייעם קאבינעט און האט פארגעשלאגען, עס זאל געשאפען ווערען א קאלאציאנס רעגירונג אין וועלכער די „קאלא" זאל אריינגענומען ווערען. ראזמארין האט אויף דעם געענטפערט, אז די „קאלא" וועט עס טאן בלויז אויף געוויסע קאנדיציעס.

דער פארזיצענדער פון סעים, רייטאדזש, האט אויך קאנפערירט מיט דר. רייכ'ן גלייך נאך דער קאנפערענץ מיט סקרזשינסקין.

דער פארזיצענדער האט פארגעשלאגען רייכ'ן צו באשטימען א אידישען מיניסטער, אדער א אידישען געהילף אינערן מיניסטער, אויב די „קאלא" וועט שטיצען די רעגירונג.

אויף דעם האט דר. רייך געענטפערט אז די „קאלא" איז גרייט צו שטיצען די רעגירונג, ניט נעהמענדיג קיין דירעקטען איינטייל אין איהר, אבער די אידישע פאדערונגען מוזען פריהער נאכגעגעבען ווערען.

האט געטראגען פאר 52 טויזענט דאלאר צירונג אין א גארטעל

דענווער, קאל. נאוועמבער, 18.

מרס. בעהרענס פון ניו־יארק, האט זיך היינט געווענדט צו דער היגער פאליציי מיט א בקשה צו העלפען איהר געפינען איהר צירונג וועלכע איז ווערטה איבער 52 טויזענט דאלאר.

מרס. בעהרענס, האט דער פאליציי דערצעהלט, אז זי האט געהאלטען איהר צירונג אין א גארטעל אויפ'ן לייב, און האט זיך געכאפט, אז זי האט עס ניט ווען זי איז געקומען צו א דאקטאר זיך אונטערזוכען.

ווילד · געווארענע בהמה מאכט א גערודער אין געשעפט געגענד

א ווילד געווארענע בהמה וועלכע איז אהער געבראכט געווארען פון מערב קענעדע האט נעכטען געמאכט א גערודער אין שטאדט. דערמיט וואס זי האט זיך ארויסגעריסען פונ'ם מאן וועלכער האט זי געפיהרט און איז אנטלאפען.

פאליציסטען אין אויטאמאבילען, מענשען מיט „לאסאס" האבען פרובירט די בהמה כאפען, אבער אהן ערפאלג. פוס נעהער האבען זיך באהאלטען אום ניט געשעדיגט צו ווערען. ענדליך האט די פאליציי די בהמה געשאסען.

אנטיסעמיטען מאכען א פארשווערונג אויפצורייסען מיט א באמבע די לייפציגער שוהל

גליקליכערוויזע דערוויסט זיך די פאליציי אין צייט וועגען דעם.

בערלין, נאוועמבער, 18, (איטא).

א רופע אנטיסעמיטען פון לייפציג האבען געמאכט א קאנספיראציע מיט א באמבע אויפצורייסען די לייפציגער שוהל. דער פלאן איז פאלשטענדיג אויסגעארבייט געווארען, און איז געווען גרייט דורכגעפיהרט צו ווערען, נא דעם איז אפגעליגט געווארען ביז די וועלכע וועלען דארפען אונטערלייגען די באמבע וועלען זיך באווארגען מיט אויסלענדישע פאספארטען צו פארלאזען דאס לאנד.

גליקליכערוויזע האט זיך דערווייל די פאליציי דערוואוסט פון דעם פלאן, און האט ארעסטירט צוויי פון די קאנספיראטארען, איינער גאלדשמיט, צוויי און צוואנציג יאהר אלט, ווערט געהאלטען פון דער פאליציי. דער צווייטער איז אנטלאפען.

איינדרוקספולע לויה פונ'ם טראגיש אומגעקומענעם אלטען אידען יעקב נעוורין

נעכטען נאכמיטאג איז פון מיקאל סטריט שוהל פארגעקומען די לויה פון יעקב נעוורין פון 37 אגוסטא עוועניו, וועלכער איז אויף אזא טראגישען אופן אומגעקומען, ווען א סטריט קאר איז איהם איבערגעפאהרען אויפ'ן קארנער דאנדעס און אגוסטא עוועניו ווען ער איז געגאנגען פון דאווענען.

ביי דער לויה איז געווען א זעהר גרויסער עולם, און הרב יעקב גארדאן האט געמאכט א פאסענדען הספד. אלע אנוועזענדע זענען געווען שטארק גערוהרט.

עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די קאר וועלכע האט דעם אלטען אידען איבערגעפאהרען איז געטריבען געווארען פון סידני האדלאוו, א מאטארמאן, וועלכער לערנט זיך ערשט טרייבען א קאר. ארום איהם איז געשטאנען קאנסעלי, דער מאטארמאן וועלכער האט איהם געלערנט.

דער פארשטארבענער איז באערדיגט געווארען אויפ'ן מיקאל שוהל בית עולם.

יעקב נעוורין.

ביירוט איז געפאהר אטאקירט צו ווערען פון די דרוזען

ביירוט, נאוועמבער, 18, (איטא).

די פראנצויזען האבען קאנפיסקירט אלע אויטאמאבילען, פערד און וועגען, וועלכע זיי האבען גאר געקענט באקומען צו שיקען סאלדאטען נאך דרום לבנון.

די דרוזען האבען זיך פאראייניגט און גרייטען זיך צו מאכען אן אטאקע אויף ביירוט.

דער פראנצויזישער גענעראל גאמעלין פאדערט מען זאל צושיקען נאך סאלדאטען.

ביי וואהלען אין ביגאט צום 7–טען קאנגרעס

אטאווא, נאוועמבער, 18.

„רימס" פאר ביי־וואהלען אין באגאט, קוויבעק, פון וועלכען געגענד דער ליבעראלער פארלאמענט מיטגליעד י. ע. מארסעל איז געשטארבען גלייך נאך די וואהלען, זענען ארויסגעגעבען געווארען.

נאמינאציעס וועלען פארקומען דעם 30־טען נאוועמבער און וואהלען וועלען זיין דעם 7־טען דעצעמבער.

עס ווערט ערווארטעט א היסטער קאמף צווישען די ליבעראלען און קאנסערוואטיווען אין די דאזיגע ביי־וואהלען.

מאנישעוויטץ פרישע פונטיגע באקסעס — מצה, מצה מעהל, מצה פארפעל. צו באקומען ביי אלע גראסערס און דילערס.

באארד אף קאנטראל פארהאנדעלט ווידער די כשר פראגע

דער מעיאר מיט די פיער קאנטראלערס האבען נעכטען אויסגעהערט דעם סכסוך צווישען די שוחטים און דער קהלה, און ווי עס ווייזט אויס זענען זיי נאך ניט ארויסגעקראכען פונ'ם פלאנטער.

דער פארהער איז געקומען אין דער פארמע פון א קלאגע פון די שוחטים גארפינקעל, ארליאנסקי, דאקמאן, און עלטער אויף דעם מענעדזשער פון דער שטאדטישער אבאטאיר, פאר וואס ער ערלויבט זיי ניט צו שעכטען אין דער אבאטאריע, לויט זייער קלאגע לאזט מען זיי דארטען ניט שעכטען דערפאר וואס זיי זענען ניט מיט דער קהלה, און דער נייער מענעדזשער, היימס עס, האלט מיט דער קהלה.

י. ר. ראבינסאן, דער לאיער, איז אויפגעטראטען פאר די שוחטים, מיט א פעטיציע פון 21 בוטשערס וועלכע פארקויפען כשרה פלייש, און וועלכער עס ווערט געזאגט אז זיי זענען גרייט צו קויפען פלייש פון דער שחיטה פון די דערמאנטע שוחטים.

קאנטראלער העקער האט געמאכט א פארשלאג, אז די זאך זאל געשליכטעט ווערען פון רבנים, וועלכע מען זאל ברענגען פון די שטאטען. נאך דעם האט גארפינקעל געענטפערט, אז די קהלה איז דערצו ניט איינשטימיג.

אלענפאלס הייננט נאך די זאך אין דער לופטען, די באארד אף קאנטראל האט נאך דערצו קיין שטעלונג ניט גענומען.

ראובן ברייני באגייסטערט פון פאלעסטינא

ירושלים, נאוועמבער, 18 (איטא).

ראובן ברייני, דער בארימטער שריפטשטעלער און ציוניסט וועלכער געפינט זיך דא, האט היינט אין אן אינטערוויו מיט דער „איטא" זיך אויסגעדריקט וועגען ארץ ישראל אין די פאלגענדע ווערטער:

„פערציג יאהר האב איך געליענט און געהערט וועגען פאלעסטינא, אבער וואס איך האב אין דער ווירקליכקייט געזעהען האט מיך איבערראשט, די נאטור און די מענשען זענען דא בעסער איידער מען גלויבט אין אמעריקא. די אידען דא זענען קלוגער און מעהר ערפאהרען, איידער ערגעץ אנדערש".

„יופיטער" וועט איינשלינגען אלע קליינע פלאנעטען

שיקאגא, נאוועמבער, 18.

לויט דער טעאריע פון פראפעסאר מעקמילאן פון שיקאגאר אוניווערזיטעט, וועט מיט דער צייט דער פלאנעט יופיטער פארשלינגען אלע קלענערע פלאנעטען.

דער פראפעסאר ערקלעהרט עס דערמיט וואס די קלענערע פלאנעטען אין זייער גאנג נעהמען זיך ניט אראן געגען קיין שטערען שטויב. פאר קעהרט זיי פארלירען נאך פון זייערע קערפערס, אזוי אז אין עטליכע ביליאן יאהר וועט פון זיי בלייבען קליינע פלאנעטלאך וועלכע דער גרויסער יופיטער וועט פארשלינגען.

נאהענט צו א מיליאן דאלאר אין איין טאג

ניו יארק, נאוו. 18, (איטא).

די באנקירען און בראוקער האבען היינט געזאמעלט 957,000 דאלאר פאר דער צדקה פעדעראציע.

דעפוטאט באשולדיגט ענגלישען מיניסטער אין אנטיסעמיטיזם

זאגט אז ער קען ברענגען באווייזע אז אויסלענדישע אידען ווערען אונטערדריקט פונ'ם אינערן מיניסטער. — ארבייטער דעפוטאט ערקלעהרט אז צו שטרענגע געזעצען זענען געצילט געגען די אידען.

לאנדאן, נאוו. 18, (איטא).

דער אידישער קאנסערוואטיווער פארלאמענט מיטגליעד סאמועל פינבארג, א מיטגליעד פון דער אידישער באארד אף דעפוטיס, האט היינט דעבאטירט אין דער הויז אף קאמאנס מיט דזשאהנסאן היקס, דער ענגלישער אינערן מיניסטער און האט איהם געזאגט, אז זיין יעצטיגע נאטוראליזאציאנס פאליסי אין באצוג צו אויסלענדער, איז ניט קיין יושר'דיגע און איז א שאנדע פאר ענגלאנד.

די דעבאטע איז ארויסגעקומען פון דעם פארשלאג וועלכער איז געמאכט געווארען פונ'ם ארבייטער דעפוטאט סקאר, אז די ביז יעצטיגע געזעצע פאר „עליענס" זאלען אפגעשאפען ווערען, ווייל זיי זענען הויפטזעכליך געצילט געגען אידען, וועלכע זענען גוטע בירגער.

היקס, איז געווארען שטארק ברוגז אויפ'ן אידישען דעפוטאט פינבארג דערפאר וואס זייענדיג א מיטגליעד פון דער זעלבער פארטיי מיט איהם, האט ער זיך מיט איהם ניט בעראטען איידער ער האט גענומען דאס ווארט, און ער האט איהם דעריבער „געטשעלענדזש", ער זאל ברענגען כאטש איין באווייז אין וועלכער ער האט געהאנדעלט געגען אידען.

פינבארג האט די דאזיגע ארויסרופונג אנגענומען, און האט ערקלעהרט אז ער וועט דעם מיניסטער די נויטיגע באווייזע ברענגען.

אויף דעם האט היקס געענטפערט, „איך האב מעהר קיין זאך ניט צו זאגען ביז די באווייזע וועלען געבראכט ווערען".

דער ארבייטער דעפוטאט דזשאהן סקאר האט ערקלעהרט, אז עס איז אמת, אז אויסלענדישע ארבייטער קענען ניט אריינגעלאזען ווערען אין לאנד אהן וועלכע עס איז רעסטריקציעס אין דער צייט ווען אין לאנד הערשט אן ארבייטסלאזיגקייט, אבער דאס דארף רעגולירט ווערען פונ'ם ארבייטער מיניסטעריום און ניט פונ'ם אינערן מיניסטער.

דער פארשלאג פונ'ם ארבייטער דעפוטאט איז נידערגעשטימט געווארען.

טעלעפאן פארבינדונג צווישען עגיפטען און פאלעסטינא

ירושלים, נאוו. 18, (איטא).

די פאלעסטינער רעגירונג האט היינט אינפארמירט דער „איטא", אז פונ'ם ערשטען דעצעמבער וועלען פאלגענדע דריי שטעדט אין פאלעסטינא זיין טעלעפאניש פארבונדען, די שטעדט זענען: ירושלים, יפו, און חיפה. זיי וועלען זיין פארבונדען דורך טעלעפאן מיט קאירא, אלעקסאנדריא, פארט־סאיד, קאנטארא, איזמאילא און סועץ.

פאר ריידען דריי מינוטען צווישען די דאזיגע שטעדט וועט קאסטען פינף פיאסטער.

אידישע אפטיילונג פונ'ם אל רוסישען „קאמסאמאל", איז שטארק געוואקסען אין לעצטע צוויי יאהר

פארנעהמט א גרעסערען פראצענט אוידער די אידישע באפעלקערונג אין רוסלאנד

מאסקווע, נאוועמבער, 18, (איטא).

דער אלרוסישער קאנפערענץ פון דער אידישער אפטיילונג פונ'ם „קאמסאמאל", האט זיך דא נעכטען געעפענט.

לויט'ן באריכט וועלכער איז פארעפענטליכט געווארען, איז דער אידישער „קאמסאמאל" שטארק געוואקסען. אין אנהויב 1924 זענען געווען איבער 19 טויזענט מיטגלידער, אין אנהויב פון 1925 זענען שוין געווען 61 טויזענט מיטגלידער און היינט צו טאג שוין איבער 81 טויזענט מיטגלידער.

די דאזיגע צאהל איז 2 און א האלבען פראצענט פון דער גאנצער אידישער באפעלקערונג און 10 פראצענט פון דער אידישער יוגענד צווישען 14 און 20 יאהר אלט.

די אידישע אפטיילונג פונ'ם אלרוסישען „קאמסאמאל" איז פיער פראצענט, וועהרענד די אידישע באפעלקערונג אין רוסלאנד איז ניט מעהר ווי צוויי פראצענט.

אמעריקאנער אימיגראציאנס מיניסטער האט שוין נייעם פלאן צו רעגיסטרירען אימיגראנטען

ניו יארק, נאוו. 18, (איטא).

סעקרעטערי אף לייבאר דייוויס אגיטירט נאך אלץ אז אויסלענדער אין אמעריקא זאלען זיך דארפען רעגיסטרירען, און אז די בירגער געזעצען זאלען געענדערט ווערען.

ביי דער פארזאמלונג פונ'ם ברוקלינער קאמערץ קאמער, האט דייוויס ערקלעהרט זיין פלאן.

עס זאלען געגרינדעט ווערען פריינדליכע קלובען וואו אויסלענדער זאלען זיך רעגיסטרירען, יעדער מיטגליד באקומט א קארטעל וועלכע ער דארף ווייזען די באאמטע יעדעס יאהר, פינף יאהר כסדר, דערנאך ווערט ער א בירגער. די אויסגאבען זאלען געדעקט ווערען פון די דיוס וועלכע יעדער מיטגליעד וועט צאהלען.

דער נאטוראליזאציאנס געזעץ זאל אויך געענדערט ווערען אזוי אז אן אויסלענדער זאל ניט דארפען ארויסנעהמען קיין ערשטע פאפירען, נאר ער זאל ווערען א בירגער נאך דעם ווי ער איז רעגיסטרירט פינף יאהר.

ביי דער קומענדער סעסיע פון קאנגרעס וועלען די דאזיגע געזעצען פארגעלייגט ווערען.

368 מענשען געראטעוועט פון א ברענענדער שיף אין מיטען נאכט, שרעקליכע קאטאסטראפע פארמידען

לעוויס, דעל. נאוועמבער, 18.

368 מענשען זענען דא היינט פארטאג געראטעוועט געווארען פון א זיכערען טויט ווען אויף דער שיף „לענאפ" פון דער קלייד פאסאזשיר ליניע וועלכע אפערירט צווישען ניו־יארק און דזשעקסאנוויל, פלארידא, האט פלוצלונג אויסגעבראכען א פייער, ווען די שיף איז געווען אין מיטען וואסער.

דער פייער האט אויסגעבראכען ארום 11 א זייגער ביינאכט ווען כמעט די מעהרסטע פאסאזשירען זענען שוין געשלאפען. צוערשט האט דער קאפיטאן פון דער שיף געדענקט, אז דער פייער איז ניט קיין געפעהרליכער, ער האט אבער אנגענומען אלע נויטיגע מיטלען צו פארזיכערען דאס לעבען פון די פאסאזשירען. ער האט ארויסגעשיקט א דראטלאזען הילפס רוף. אויפ'ן דאזיגען רוף האבען זיך צוויי שיפען אפגערופען. איינע, וועלכע איז געווען 20 מייל ווייט און די צווייטע 40 מייל ווייט.

אויפרופענדיג אלע מאטראזען און באדינער פון דער שיף, האט דער קאפיטאן געגעבען ארדערס צו באהיטען די פאסאזשירען, עס זאל קיין פאניק ניט אויסברעכען און אלע האט ער גענומען פיהרען די שיף אין דער ריכטונג פון אטלאנטיק סיטי, מיט דער האפנונג זי צו ברענגען צו ברעג איידער עס זאל ווערען צו געפעהרליך.

דער פייער האט זיך אבער געשטארקט מיט יעדער מינוט, און אנגעזעגע פאסאזשירען האבען זיך שוין ניט געקענט צוריקהאלטען און זענען געשפרונגען אין וואסער.

די מאטראזען האבען אבער ענערגיש און העלדיש געארבייט, און האבען צוריק ארויפגעבראכט [illegible] זענען אין וואסער געשפרונגען. [illegible] אין אלטער מאן איז דערטרונקען געווארען.

צווישען די פאסאזשירען זענען פיעלע פרויען און קינדער, מעהרסטענס זענען עס געווען אזעלכע וועלכע פאהרען אויפ'ן ווינטער אין פלארידא.

די ברעגען וואכען פון לעוויס זענען געווען די ערשטע וועלכע זענען געקומען צו דער שיף, און צוזאמען מיט נאך א שיף, איז זיי געלונגען ביז פארטאג ארונטערצונעהמען אלע פאסאזשירען פון דער ברענענדער שיף. אין דער צייט זענען שוין געקומען צו הילף נאך שיפען, אבער די ברענענדע שיף איז שוין געווען אונמעגליך צו ראטעווען און מען האט זי ארויסגעפיהרט אין מיטען וואסער וואו זי איז אין גאנצען פארברענט געווארען.

דער שאדען באטרעפט איבער דריי מיליאן דאלאר. כמעט די מעהרסטע פאסאזשירען האבען זיך געראטעוועט אין זייערע נאכט־קליידער.

לייכט נארהאפט ברויט, מיט דעם געשמאקען גאלד־ברוינעם „קראסט״, געבאקען אין אייער היים — קענט איהר דענקען וועגען עטוואס שעהנערס?

ROYAL YEAST CAKES

אין ניקאלאיס צייטען

אינטערעסאנטער ראמאן פון די לעצטע טעג פון דער רוסישער רעגירונג

פון דר. ר. מ.

(פארזעצונג)

— וואס איז דאס פאר א שלאק, האט זי איז ארויסגעלאפען. רודאלף צו זיך אליין געזאגט, אויף אזא פרוי זאל איך מיין קראנקע מוטער איבערגעבען? זי קען דאך דעם געזונטסטען מאן קראנק מאכען מיט איהרע פלוידעריי, אבער וואס איז די אורזאכע וואס מיין אננא האט אויפגעהערט מיין מוטער צו בעזוכען? ווי אזוי האט זי ביי זיך גערעכנט רעכט מאכען איהר קראנקע שווערין אין אזא עלענד איבערצולאזען, דאס איז ניט אומזיסט, ווער ווייס וואס מיט מיין ליעבער אננאן האט פאסירט.

די טיהר האט זיך אויפגעעפענט און א מיידעל פון אונגעפעהר 22 יאהר אלט, מיט גראבע הענט און א לאנגען גראבען נאז איז אריינגעקומען. זי איז רויט געווארען אלס זי האט דעם שעהנעם יונגען מאן דערזעהן און האט קוים מיט א הערבארע שטימע געפרעגט: איהר האט מיך גערופען גנעדיגער הער?

— איז אייער נאמען בעלא?

— יא.

— אייער מוטער האט מיר געזאגט אז איהר קאנט זיך זעהר גוט מיט דער יונגער פרוי אננא, וועלכע פלעגט אריינקומען צו מיין קראנקער מוטער, איז דאס ניט אמת?

— יא איך קען זי.

— זייט איהר מיט איהר בעפריינדעט?

— ניין, בעפריינדעט בין איך מיט איהר ניט, אבער איך קען זי, דען זי האט אייניגע מאל מיינעם א קונד אפגענומען. געוויס, ווייסט איהר, אז זי איז אויך געווען א שניידערין.

— זי איז געווען? און היינט האט זי שוין די ארבייט אוועקגעווארפען?

— יא מיין הער, זי איז היינט איינע פון די גליקליכסטע.

— איינע פון די גליקליכסטע? האט רודאלף ערשטוינט געפרעגט. אין וואס בעשטעהט דען איהר גליק?

— א קלייניגקייט אין וואס איהר גליק באשטעהט. איהר האט דערפון נאך גאר ניט געהערט?

— ניין, איך ווייס גאר נישט.

— דוכט זיך אז די גאנצע שטאדט קלינגט מיט דעם, אלע זיינען איהר מקנא. אזא גליק ווי איהר האט געטראפען טרעפט פיליכט איין מאל אין טויזענט יאהר.

— ווילט איהר אזוי פריינדליך זיין און מיר דערצעהלען אין וואס באשטעהט איהר גליק, האט רודאלף זעהר נייגעריג געפרעגט.

— פאר וואס ניט, איך קען דאס אייך דערצעהלען. מיר איז א וואונדער, וואס זי אליין האט אייך דערפון ניט געשריבען. זי איז אייערע א שוועגערין?

— ניין.

— וואס דען איז זי אייערע?

— וואס מאכט דאס אייך אויס וואס זי איז מיינע, האט רודאלף אונגעדולדיג געזאגט, מיר אינטערעסירט זעהר צו וויסען וואס מיט איהר האט פאסירט.

— איך וועל דאס אייך דערצעהלען. זי פלעגט באטש יעדען טאג אריינגעהן אהער באזוכען דער אלטער קאטהארינאן. זי פלעגט דער אלטער רופען מוטער, האבען מיר געמיינט אז זי איז טאקע איהרע א טאכטער, זי האט אזוי ביטער געלעבט, אז עס איז געווען א ביטערער רחמנות צו קוקען אויף איהרע ליידען, מען האט מיר דערצעהלט אז איהר מאן איז פארשיקט געווארען נאך סיביר אויף קאטארגע. מען זאגט, אז ער איז געווען זעהר א פיינער מאן א דאקטאר, נו ווי באלד מען האט איהם פון איהר צוגענומען איז זי געבליבען עלענד ווי א שטיין און האט זיך געמוזט אליין ערנעהרען.

— דאס אלעס ווייס איך, נו דערצעהלט וואס מיט איהר האט ווייטער פאסירט.

פלוצלינג איז זי פארשוואונדען געווארען, איך האב זי שוין מעהר ניט געזעהן, האט בעלא ווייטער דערצעהלט. מיך האט זעהר אינטערעסירט צו וויסען וואו זי איז אהינגעקומען, דאדום האב איך מיך נאך איהר נאכגעפרעגט און האב ערפאהרען, אז איהר מאן איז אין סיביר געשטארבען, זי איז פון עגמת נפש קראנק געווארען און עס האט שוין געהאלטען דערביי זי זאל אויך שטארבען, אבער דערפון האט ערפאהרען דער רייכער פריץ פון קניאזא ליקא, איוואן סעמיאנאוויטש ביעלאוו, ער איז געקומען אהער צו פליהען און האט זי צוגענומען צו זיך אהיים. ערשט שפעטער האב איך ערפאהרען אז דער ביעלאוו איז איהר פאטער, ער האט זי געוועזען פון זיין שטוב ארויסגעטריבען דערפאר וואס זי האט חתונה געהאט מיט א ממזר, טאקע פון זיין דארף, אבער ווי באלד דער ממזר איז געשטארבען, האט ער אויף איהר רחמנות געהאט און האט זי צו זיך אהיים צוגענומען, דארט האט מען זי אזוי לאנג געהיילט, ביז זי איז אין גאנצען געזונד געווארען.

— איז דאס איהר גאנצעס גליק?

— ניין, איך האב נאך ניט געענדיגט, האט בעלא געזאגט, זי איז געזונד געווארען האט מען איהר אנגעהויבען צו רעדען שידוכים, עס איז נאר קיין וואונדער ניט, ווי באלד אז מען האט אזא רייכען טאטען, געפינען זיך שוין רייכע, פיינע חתנים. אבער פון די אלע חתנים האט זי אויסגעקליבען איינעם, איך זאג אייך א חתן וואס די וועלט האט ניט זיין גלייכען, נו איז זי פאר איהם א כלה געווארען און די צייטען ווערט זיין די חתונה.

— ווער איז דער חתן? האט רודאלף געפרעגט און ווען בעלא זאל געווען זיין אביסעל קליגער וואלט זי פון זיין בלאסעם געזיכט פארשטאנען אז און זיין ברוסט קומט יעצט עטוואס שרעקליכעס.

איהר וועט איהם געוויס ניט קענען, ער איז א גרויסער מאן, ער שפיעלט א גרויסע ראליע און אלע ציטערען. פאר איהם ווי פאר א קייזער.

— אבער ווי איז זיין נאמען?

ער איז א זשאנדארמסקער קאפיטאן, ער הייסט דראכאוו.

רודאלף האט זיך אנגעכאפט אן דעם טיש, איהם איז אין די אויגען פינסטער געווארען, די גאנצע שטוב האט זיך פאר איהם געדרעהט, ער האט מיט גרויסער מיהע אויסגערעדט די ווערטער: עס איז אונמעגליך.

איהר גלויבט דאס ניט? געהט ארויס אין דער גאס וועט אייך יעדעס קליינע קינד דאס זעלבע דערצעהלען, די גאנצע שטאדט קאכט מיט דעם וואונדער, עפעס א קליינינקייט, ערשט ניט לאנג איז זי געווען אזא שניידערין ווי איך און יעצט איז זי דעם קאפיטאן דראכאווס כלה. דאס הייסט א מזל פון א מענשען מיר איז שוין קיין וואונדער ניט וואס זי קומט ניט אהער צו דער אלטער, דען ווי איך פארשטעה איז די אלטע געווען איהר שוויגער, נו ווי באלד אז דער אלטערס זוהן איז געשטארבען און אנא איז א כלה געווארען פאר דעם קאפיטאן דראכאוו, פארשטעהט מען אז איהר פאסט שוין ניט מעהר אהער צו קומען.

רודאלף איז געזעסען מעהר טויט ווי לעבעדיג, בעלאס ווערטער האבען אין זיינע אויערען געקלונגען אזוי שרעקליך ווי דאס שיסען פון טויזענט קאנאנען. ער האט פאר קיין פאל געקענט פארשטעהן וואס דא טוט זיך, זיין גוטע צערטליכע פרוי, זאל אזוי הערצלאז זיין און זאל גלויבענדיג אז ער איז געשטארבען, געבען איהר האנד דראכאוו'ן, זיין ערגסטען פיינד וועלכער האט איהם אין טיפסטען אפגרונד געשליידערט. דערביי זאל זי אזוי פארדארבען זיין און ניט איינמאל קומען געוואהר ווערען צו זיין קראנקער עלענדער מוטער.

דאס איז אונגלויבליך.

ער האט דאס אבער דאך געמוזט גלויבען, בעלא וועט אזא ליגען ניט אויסקלעהרען דען זי ווייס דאך זאגאר ניט אז ער איז אננאס מאן, עס איז ניט קיין צווייפעל, אז אלעס וואס זי האט איהם דערצעהלט איז אמת.

נו מעהר ווילט איהר גאר ניט וויסען? האט בעלא געפרעגט.

— גאר ניט! האט רודאלף מיט אזא בייזען טאן געענטפערט, דאס בעלא האט זיך דערשראקען און איז ארויסגעלאפען מעלדען איהר מוטער, אז דער אלטערס זוהן מוז אויך זיין אזוי משוגע ווי זיין מוטער.

יא! עס האט געהאלטען דערביי, דאס דער ארימער רודאלף זאל משוגע ווערען, ער האט אויסגעזעהן שרעקליך, זעהר שרעקליך.

153־טער קאפיטעל.

ראמינאוו איז איבערראשט.

אין דעם הויף פון דעם הויז נומער 10 באלשאיא סאדאוואיא, איז געווען א גרויסער פליגעל וועלכער אין בעשטאנען פון אכט צימער, וואס זיינען געווען איינגעטיילט אין צוויי וואוינונגען, עס הייסט פאר צוויי פאמיליען. די פענסטער פון דיעזע צימערען האבען ארויסגעקוקט אין דעם גרויסען הויף און אין דעם קליינעם שעהנעם גארטען וואס איז געווען אויף יעדער זייט פליגעל.

(ווערט פארגעזעצט)

שיקט
אייערע קרובים
שיפסקארטען און געלט
דורך
חפץ'ס
שיפסקאנטאר

Dominion Ticket Office
143 QUEEN ST. W.
(לעבען קווין און יארק)

אפיציעלער פארשטעהער פון אל־ שיפס־ליניען. — דירעקטע פארבינדונגען מיט רוסלאנד און פוילען סיטיזען - פייפערס אפליקיישאנס. דאקומענטען, אלערליי אינשורענס פון בעסטע טאריף קאמפאניעס, 1־טע און 2־טע מארטגיידזשע לאנס קומט אדער רופט מיך אפ.
טעלעפאן עדלייד 5971.
אפען ביז 9 אווענטס.

אויב אייך ארט פאר דעם געשמאק

פארלאנגט
"SALADA"
TEA

עס וועט אייך ארויסגעבען מעהר גוטסקייט און צופריעדענהייט, ווי יעדער אנדער ברענד. פרובירט עס.

נייעס ביי אונז אין שטאדט

(פארזעצונג פון פיידזש 3.)

א קראנקער דזשורי מאן ביים פעפאל משפט

איין דזשורי־מאן אין וועמענס הענט דער גורל פון אנדריו ה. פעפאל ליגט, האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין א חולה, וועלכער איז מיט עטליכע וואכען צוריק ארויסגעקומען פון האספיטאל.

איף דעם סמך פון זיין שלאפקייט האט זיך דער דזשורי־מאן ענטזאגט צו זיצען ביינאכט און אויסהערען די טענות וועגען פעפאלען.

ריכטער וורייט, פאר וועמען דער משפט קומט פאר האט אויסגעדריקט זיין פארדרוס, פארוואס דער דזשורימאן האט פריהער ניט דערצעהלט אז ער געפינט זיך אין א שוואכען צושטאנד, וואלט ער גארניט געווען אויסגעקליבען געווארען אלס א דזשורי מאן.

היינט איז דער זיבעטער טאג פון פעפאלס משפט.

פאטער מיט טאכטער קושען זיך

בעת אנא מעקמילאן די 14 יעהריגע מיידעל וועלכע ווערט אנגעקלאגט אין קידנעפען די מולדון בייבי, איז נעכטען פארגעבראכט געווארען פאר ריכטער מאט אין קינדער געריכט, האבען איהרע עלטערען, וועלכע זענען איצט אונטער בעיל, אויף א קלאגע פאר ארויסהעלפען זייער טאכטער אין דער ארבייט, געהאט א געלעגענהייט זיך מיט איהר צו צוקושען.

דאס מיידעל האט ניט ארויסגעוויזען קיין שטארקע ענדערונג זינט זי איז ארעסטירט געווארען.

דער פארהער איז דערוויל אפגעלייגט געווארען אויף צוויי וואכען צייט, און פאר דער צייט וועלען געמאכט ווערען גרינדליכע אונטערזוכונגען וועגען דער גאנצער אנגעלעגענהייט.

איז פארגיפטעט געווארען

דזשארדזש ענגלאנד, 19 יאהר אלט, פון 141 סוועגוויק עוו. געפינט זיך איצט אין סט. מייקעלס האספיטאל ליידענדיג פון פארגיפטונג, נאכדעם ווי ער האט איינגענומען א פארציע גיפט.

זיין צושטאנד איז ערקלעהרט געווארען אלס ניט קריטיש.

עמיצער האט איהם פארוואונדעט

טשארלז ווינטשוק, פון 95 זיבעטע סטריט ניי טאראנטא האט געקראגען עטליכע וואונדען, אבער ער ווייסט ניט פון וועמען.

ער האט געמוזט אנקומען נאך מעדיצינישע הילף אין האספיטאל

שיפסקארטען

רעגעלמעסיגער און דירעקטער פאסאזשיר־פערקעהר פוי
האמבורג
— נאך —
האליפאקס
און ניו־יארק
מיט די באליעבטע שיפען „קליוולאנד״ און „מאונט קלעי״
מיט קאיוטע און דריטע קלאסע.
האמבורג
שערבורג — סאוטהעמפטאן
— נאך —
ניו־יארק
מיט די לוקסוריעזע שיפען „רעזאלוט״, „רעליינס״, „אלבערט באלין״, „דייטשלאנד״.
1־טע, 2־טע און 3־טע קלאס
און די קאבין־דאמפערס „קליוולאנד״, „מאונט קלעי״, „וועסטפאליא״ און „טורינגיא״
שטרענגע כשר'ע קיך
גוטע באדינונגען, ווערט געגעבען צו אלע פאסאזשירען. פאר מעהר אויסקינפטע זיך ווענדען צו אונזערע אויטאריזירטע אגענטען, אדער
UNITED AMERICAN LINES
87 St. James Street,
Montreal, Can,

עלעקטרישען
הויז וויירינג און ריפיירינג, עסטימעטס. קיין דזשאב צו גרויס אדער צו קליין. קיין שאדען צו די דעקאראציעס ביים פיקסען.
דזש. דזשייקאבסאו
162 בעלוואודס עוועניו
טעלעפאן טריניטי W 0089

זוכט ניט!
דער מאן וואס קען פיקסען גראמאפאנס, סיילס, שלעסער רעפיירען, נייע שליסלען, בייבי קערערזשעס און סטאוועס געמאכט פון אלט ניי, איז דער גוט באוואוסטער
פ. שרייפער
אין 461—459 קאלעדזש סטריט
אז איך מאך גוט און ביליג, דאס ווייסט יעדער.
טעלעפאן טריניטי 9621.

דר. ס. פערלמאן
דענטיסט
באטהערסט און דאנדעס סטריטס
טעלעפאן טריניטי 0984
הויז טעל. הילקרעסט 8269
שפעט אווענטען.

דראג ביזנעס צו פארקויפען
גוט עסטאבלישט, בעסטער געגענד, גוטע פרייזען, סטעדי טרייד, בעסטע געלעגענהייט אין טאראנטא, גוטער ליעס, ביליג רענט. אייגענטימער ריטייערינג, רעדוצירטער פרייז פאר קעש סייל. 60000 טויזענט דאלאר, באקס 938.
890-11-20)

ביילי׳פס סייל
פרייטאג, נאוועמבער 20 1925
אין 797 דאנדעס סטריט, וועסט
11 אזייגער אינדערפריה.
מיר וועלען פארקויפען די „קאנטענטס״ פון א דעליקאטעסען סטאר, איינשליסענדיג א רעפרידזשערייטאר, 2 מארבעל אויבערשטע קאנטערס, טאלעדא וואג, נאשאנאל קעש רעדזשיסטער, 4 טישען, 16 שטולען, עלעקטרישע פיקטשורס, אויך א קליינער סטאק פון גראסעריעס און טאבאק.
וועט פארקויפט ווערען „ען בלאק״ אדער ריטייל.
(טערמס קעש)
White & Company
33 עדעלייד סט. וועסט. עלגין 1984

האט איהר פארשטעלונגס־קראפט?

בלויז דער מענש מיט פארשטעלונגס־קראפט איז דער טוער און געבער. צדקה איז באזירט אויף פארשטעלונגס - קראפט, דער כח צו קענען זעהן און צו אפשעצען די צרות און ליידען פון אנדערע.

מענשען מיט פארשטעלונגס - קראפט קענען ניט זיין אזוי זעלבסטצופרידען ווען זיי ווייסען אז אנדערע ליידען.

$100.000

איז נויטיג פאר דער פעדעראציע פון אידישע פילאנטראפיעס פון טאראנטא.

פאר ריכטיגע און פאסיגע הילף פאר ארימע!
צייגט אז איהר פארמאגט א פארשטעלונגס־קראפט!

קויפט און פערקויפט

צו פערקויפען 2 סטארס מיט וואוינונג אין דעם בעסטען בלאק אין די איסט ענד קווין סטריט לעבען בראדוין, גרעסטען באַרגיין צום גיכען קויפער. קליינעם איינצאהל. פרעגען 750 קווין איסט, טעלעפאן דזשעראר 7863.

גראסערי צו פערקויפען, ביליג, אורזאכע אנדערע ביזנעס. פרעגען 904 דאנדעס וועסט.
8690-11-22)

צו פערקויפען א סטאר מיט א וואוינונג אדער צו עקסטשיינדזשען, אויף 6 רומיגע הויז צו פערקויפען פרעגען נייט 42 וואלטאן סטריט ארעלייד 2762.
8697-11-22)

צו פערקויפען א ניי 6 רומיגע הויז סאליד בריק ראקסטאן ראד נארט פון קאלעדזש ערשט ניפינישט. אלע מאדערנע קאנוויניענס פרייז 5800 דאלאר נאכפרעגען ביי דעם בילדער:
טריניטי M 7582
8696)

צו פערענטען
To Let

א זעהר שעהנע געפורנישטע רום, מיט אלע באקוועמליכקייטען, אויך טעלעפאן, ראדיא און לייבערערי צום געברויכען. ביליגע רענט. בעלוויו פליים, קארנער לעאנארד עוועניו. טעל. טריניטי W 5299.
8680-11-19)

צו פערענטען 3 שעהנע גרויסע רומס הארדוואוד פלארס, געז, עלעקטריק, סטים היט, אויף שאו נעבען קאלעדזש סטריט. פרעגען 776 קאלעדזש סטריט.
881-11-19)

צו פערענטען א־פורנישד פראנט רום, סטים היט, אלע קאנוויניענס ביי א קליינער פאמיליע פרעגען 389 מארקהאם סטריט. טריניטי W 7095.
8681-11-22

צו פערענטען א 3 רומיגען פורנישד אפארטמענט, גוטער אפארטמענט פאר א יונגער קאפעל, אייגענטימער פארלאזט נאך די סטייטס פאר'ן ווינטער טעלעפאן טריניטי W 9135.
8684-11-19)

צו פערענטען א הויז אין סיסעל סטריט, מיט אלע קאנוויניענס, גרויסע פאראנדע, שעהנער יארד. פרעגען ביים טעלעפאן עדלייד 3597.
8689-11-20)

צו פערענטען א פלעט פון 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס מיט באהייצונג אין 23 ראס סטריט.
8688-11-22)

ביליג רענט, 7 שעהנע רומס, ווארמע הויז, אלע קאנוויניענס. פרעגען מר שערמאן, 54 גרענדזש עוועניו.
385-11-22)

צו פערענטען א 5 רומיגען אפארטמענט פלעט, הייסע וואסער היטינג הארדוואוד פלארס, ניי דעקארירט, 7 ראס סטריט.
886-11-22)

א גוטע אינוועסטמענט פארן פאסענדע מאן

איך פארלאנג א פארטנער מיט א קאפיטאל פון פינף טויזענט דאלאר צו פארגרעסערען א ביזנעס וואס עקזיסטירט מעהר ווי פופצעהן יאהר. איך וועל גאראנטירען דאס געלט וואס איהר וועט אינוועסטען. מיין נאמען וועט זיין גענוג שרייבט „זשורנאל״ באקס 932.
880-11-20)

נעלט צו אנטלייען
אויב איהר דארפט געלט אויף ערשטע, צווייטע אדער דריטע מארטגיידזשעס סעקיוריטי, טעלעפאנירט אדער זעהט מיר.
מ. קאפלענס
A 20 קארלייל סטריט.
טעלעפאן טריניטי M 3003

פארלאנגט

מושב זקנים פארלאנגט אן אנשטענדיגע פרוי זאל קענען קאכען. זיך ווענדען צום סופעראינטענדענט, 31 סיסעל סט.
883-11-20)

א בוטשער וואס ער איז בחזקת כשרות זאל ניט זיין א קל, פארלאנגט די קיטשענער קהלה פון 80 פאמיליעס. איינצעלהייטען פרעגען ביים פרעזידענט קאנגרעגיישאן ס. פלארענס, קיטשענער.
884-11-19)

פארלאנגט פארטנערס מיט איין טויזענט ביז 3 טויזענט דאלאר צו אינקארפארירען א גרויסע קאמפאני, גאראנטירט צו מאכען 50% אויף'ן דאלאר פרעגען מר. קינג, 47 אסינגטאן עוו.
882-11-22)

פארלאנגט א סיטי טרעוועלער צו פארקויפען ראבער ספעשעלטיס צום שיך טרייד, גוטע געלעגענהייט פאר א פעהיגען מאן, פעדעראל מאשין און ראבער קאמפאני.
889-11-22

צו פארענטען א גרויסען גאראדזש פאר 3 קארס בעק ליין. פרעגען 40 גרייס סטריט.
887-11-25)

פארלאנגט א רענס פיקער, סטעדי ארבייט, גוטע וויידזשעס. פרעגען עדלייד רעג קאמפיני, 503 עדלייד סט. וועסט.
888-11-25)

די פאלמערסטאן עוועניו שוהל פארלאנגט א פעהיגען שמש, מוז אויך האבען טויזענט דאלאר סעקיוריטי. אפליקיישאנס זאלען געבראכט ווערען צום פרעזידענט מר. שקאלניק, 297 יוקליד עוועניו.
8693-11-20)

פארלאנגט א שניידער, מוז זיין עקספיריענסד אויף רעפיירס אויף סעקענד הענד קליידער, סטעדי ארבייט צום ריכטיגען ארבייטער. 740 באטהורסט סטריט.
8694-11-22)

פארלאנגט אן איינפאכע מיידעל צו העלפען די פיפעלס טי און קאפע קא. סטאר, 284 קווין וועסט.
8691-11-20)

פארלאנגט א פארטנער צו אן עסטאבלישד קלאוקס מאנופעקטשורינג ביזנעס מיט עטליכע טויזענט דאלאר, נאר אזעלכער וואס ווייסט די ליין, שרייבט זשורנאל באקס 939.
8695-11-22)

פייפער העננינג און פיינטינג
איך מאך די בעסטע דזשאבס איך פיינטינג און פייפער העננינג. גוט און ביליג. בעסטע צופרידענהייט. טעלעפאנירט גלייך. טריניטי F 8316.
מ. קירשענבוים, 100 דעניסאן עו.
7157-9-23)

זייט ניט פארצווייפעלט
ווען איהר ווילט געבען אייערע קינדער א ריכטיגע אידישע ערציהונג, דאן קומט צום באוואוסטען פעדאגאג
רעוו. ש. גרינגארטען
395 מארקהאם סטריט
טעלעפאן טריניטי W 3406
צופרידענהייט גאראנטירט אין אלע הינזיכטען פון התחלה ביז די העכסטע למודים.
גמרא קינדער געבעטען צו קומען פרייטאג נאכט און שבת בייטאג צו שעורים עברית בעברית.

לאונדרי סירוויס
א נייער וועג וועלכער איז א גרינגער, א שעהנער און א צופרידענשטעלענדער פאר דער הויזפרוי.
אלעס געוואשען, געפרעסט ביי ספעציעלע מאשינען, קיינע צייכענס אדער פינס ווערען ניט גענוצט.
יעדע פאמיליע וועש ווערט געהאלטען באזונדער.
פרובירט די נייע מעטאדע, עס קאסט בלויז
11 סענט א פונט
טעלעפאנירט טריניטי 8333-4
א טעבער אויטאמאביל איז ביי אייך אין גאס יעדען טאג.
Taber Laundry Works Ltd.
VAILS SYSTEM
for particular people
446 Bathurst st.
Halifax Ottawa Toronto

ארינינעלע אספירין אנערקענט אלס זיכער

נעהמט אהן מורא אזוי ווי עס ווערט דערצעהלט אין "באיער" פעקעל

BAYER
BAYER
Does not affect the Heart

סידען איהר זעהט דעם "באיער קרייץ" אויפ'ן פעקעל אדער אויף די טאבלעטס, קריגט איהר ניט די ארינינעלע באיער טאבלעטען פון אספירין וואס איז אנערקענט אלס זיכער פון מיליאנען מענשען און וואס דאקטוירים פארשרייבען איבער פינף און צוואנציג יאהר פאר

קאלדס
נערוועז
צאהן־וועהטאג
ניוראלדזשיע
קאפ־וועהטאג
לאמבייגא
רומאטיזם
שמערץ, שמערץ

יעדער ניט צובראכענער "באיער" פעקעל ענטהאלט אויפקלעהרענדע דירעקציעס. הענטיגע באקסעס פון צוועלף טאבלעטען קאסטען עטליכע סענט. דראגיסטען פארקויפען אויך פלעשלאך פון 24 און 100.

— די —

זינדיגע טאכטער

א ראמאן פון ענגליש־אידישען לעבען,
באארבייט לויט פאסירטע פאקטען
פון דר. מאירסאן

(פארזעצונג)

— עס פרעהט מיך, פאפא, זעהר וואס דו ביסט צופרידען.

— איך דענק, טאכטער, אז דו ביזט אויך צופרידען, און דו דארפסט זיין צופרידען רייזעלע. וועל, ווי איך זעה, הייסט עס, אז דעם צווייטען יוני האבען מיר א חתונה?

— יא, פאפא, האט זי געענטפערט.

— ווי באלד אזוי, טאכטער, טארען מיר קיין צייט ניט פארלירען. באטראכט זיך נאר וויפיעל ארבייט און זאכען מיר האבען אין דער קורצער צייט צו אטענדען.

— וועל, פאפא, איך פון מיין זייט, וועל זעהן אלעס זאל צייטליך אטענדעט ווערען, איך וועל קיין צייט ניט פארלירען.

און נאכדעם ווי זיי האבען גערעדט אן ערך פון דרייסיג מינוט איבער דאס וויכטיגסטע וואס זיי מוזען באלד אנפאנגען צו טאן, האט זיך דער אלטער לארד מיט שטאלצער צופרידענהייט אניערגעזעצט ביים שרייב טיש און האט ארויסגענומען זיין טשעק בוך, האט אויסגעמאכט א טשעק אויף צוויי טויזענט פונט און האט איהר דערלאנגט.

— אָה, גאט. — האט זי זיך געקלעהרט, — מיט דיזען געלט וואלט איך דאך געקענט פטר'ן דעם געמיינעם באנדיט, דעם וואטשמאן, און פארשפארען הייראטען...

— דא האסטו מיין קינד צוויי טויזענט פונט, זעה אטענדע די דרעס מייקינג ביזנעס, און מיר, איך און לארד אסבורן, וועלען שוין אטענדען אלע איבעריגע זאכען.

זי האט איהם א קוש געטאן אין שטערן און האט איהם הארציליך געדאנקט און ווייגענדיג האט זי דאס צימער פארלאזען.

דעם זעלבען אווענט האט זי ערהאלטען א צעטעלע פון וואטשמאן, אז ער מוז האבען דאס געלט, און באלד, אויב זי גיט איהם ניט די גאנצע סומע מארגען, געהט ער פאדערען זיין באלוינונג פון דער פאליציי.

לעזענדיג דאס צעטעלע האט זי געמיינט אז זי שטארבט פון פארדרוס.

און פון גרויסען גלאנץ און פראכט, רויש

נייעס ביי אונז אין שטאדט

רעסייטעל פון עטעל גרעינדזשער אן ערפאלג

דער רעסייטעל פון מיס עטעל גרעינדזשער, וועלכע דאס מיטוואך אווענט געזונגען אין מעסיי־האל איז געווען א גראנדיעזער ערפאלג.

מיס גרעינדזשער האט מיט איהר אנגענעהמען זינגען איבערראשט אלע צוהערער.

דונלאפ משפט נעכטען אנגעהויבען

דער משפט איבער וו. וו. דונלאפ, דער געוועזענער אינספעקטאר פון פריזאנס און פאבליק טשאריטיס, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין צו'גנבענען 40 טויזענט דאלאר פון דער אנטאריא רעגירונג, האט זיך נעכטען אנגעהויבען

— נאך אמאל, איך, ראזע הילטאן, בין ביי אזא נידעריגען פארדארבענעם מאן אין די הענט! דאס לעבען און גליק פון מיין אלטען פאטער געפינט זיך ביי אזא געמיינעם באנדיט אין די הענט!

אין זעלבען צעטעלע האט ער איהר געשריבען אז ער ווארט אויף איהר מארגען אויף דעם זעלבען פלאץ און אין דער זעלבער צייט וואו זיי האבען זיך צום ערשטען מאל געזעהן.

זי האט קיין אנדער ברירה ניט געהאט, זי די שטאלצע, צארטע רייזעלע, האט געמוזט טאן אלעס וואס דיזער באנדיט האט פון איהר פארלאנגט און זי איז איהם געקומען זעהן.

— איהר נידערטרעכטיגער באנדיט, האט זי זיך צו איהם געווענדעט גלייך ווי זי האט איהם דערזעהן. אייער געלט וועט זיין, איך האב חתונה דעם צווייטען יוני, באלד נאך מיין חתונה באקומט איהר די געלט און געהט צום טייפעל, מעהר וויל איך אייער פארדארבענעם געזיכט ניט אנקוקען ביז דאן ווען איך וועל האבען ביי זיך די געלט אייך איבערצוגעבען!

— אביסעלע אנשטענדיגער מיין לידי, דאס וועט ניט געהן, איך מוז האבען דאס געלט בעפאר איהר האט חתונה. נאכהער וועט איהר ערגיץ אוועקפאהרען אויף א האכצייטס רייזע און וועט פארגעסען אן דער גאנצער געשיכטע.

— גלויבט איהר ניט אויף מיין ווארט? — האט אויסגערופען.

— ניין, מיין לידי, דאקטאר ריידער האט אייך אויך ניט געגלויבט, אבער איהר קענט מיט מיר ניט טאן דאס וואס איהר האט מיט איהם געטאן. מיין ליידי, איך מוז האבען דאס געלט בעפאר איהר האט חתונה.

— איך זאג אייך נאך אמאל, אייער געלט איז הייליג, באלד נאך דער חתונה האט איהר די גאנצע סומע קעש, און לאזט מיך געמאך.

איהר ערנסטע מינע האט אויף איהם געווירקט און ער האט געזאגט:

— דערווייל וועלען מיר עס לאזען פאר א צייט אזוי ווי עס איז, אבער איהר מוזט זעהן וואס איהר קענט פאר מיר טאן בעפאר אייער חתונה.

— מיט גרויסע שוועריגקייטען קען איך אייך געבען נאך הונדערט פונט אין דער צייט, אבער איך גיב אייך מיין עהרענ־ווארט אז דאס איבעריגע געלט באקומט איהר באלד נאך דער חתונה.

— אל רייט, — האט ער געזאגט.

— אבער פארגעסט ניט אז דאס קומט מיר. עס איז ניט קיין נדבה, עס איז א חוב, און א חוב מוז מען באצאהלען צו דער צייט.

און מיט דיזע ווערטער האבען זיי זיך צושיידט.

אלע פארבארייטונגען צו דער גרויסארטיגער חתונה זענען דערווייל געמאכט געווארען מיט דער גרעסטער שנעלינקייט. איינציגווייז האבען די געסט זיך אנגעפאנגען צוזאמענפאהרען פון לאנדאן און פאריז, יעדער גאסט האט געבראכט דיי־זעלען גרויסארטיגע חתונה פרעזענטען, און טומעל, האט רייזעלע פארגעסען אויף א שטיקעל צייט אין אלע איהרע צרות.

(ווערט פארזעצט)

פאר ריכטער דענטאן.

מיהען באזוכט די "פעיר"

רייט. האנארייבעל ארטור מיהען האט באזוכט די ראיאל ווינטער פעיר אין דעם ראיאל קאליסעאום, עקזיבישאן פארק.

אין דער באגלייטונג פון ט. א. ראסעל און פרעזידענט ע. מ. קאראל האט ער באזוכט פארשידענע אויסשטעלונגען אויף דעם פעיר.

ווילען ארויסווארפען דעם בעל הבית

דזשאהן אפסדעיל, וועלכער האט אנגעגעבען זיין אדרעס אויף דעם מאזאפ האטעל, און וויליאם אוס, פון שאו סטריט האבען ניט אנדערש געוואלט ווי ארויסווארפען דורכ'ן פענסטער טשאנג יום, דער אייגענטימער פון א רעסטאראן אויף 11 עליזאבעט סטריט.

די צוויי חברה לייט זענען ארעסטירט געווארען אויף א קלאגע פון אנגריף און געפינענדיג זיך אין א שכור'ן צושטאנד.

דער כינעזער האט באקומען א שווערע וואונד אויף זיין האנט און איז צוגענומען געווארען אין דזשענעראל האספיטאל.

ניין יאהר א מאטארמאן

דער מאטארמאן וועמענס סטריטקאר האט טויטליך פארוואונדעט דעם אלטען אידען יעקב נעוורין איז שוין אנגעשטעלט אלס מאטארמאן פאר די לעצטע 9 יאהר.

וואס פריהער אלץ בעסער

דער פאסט־אפיס דעפארטמענט האט זיך נאכאמאל געווענדעט צו די היגע בירגער, אז די וואס האבען בדעה צו שיקען פארסעלס און אנדערע ארטיקלען דורך פאסט קיין איירופא אויף קריסטמעס, זאלען עס טאן ביי דער ערשטער מעגליכקייט, ווייל וואס שפעטער צו קריסטמעס די פארסעלס ווערען ארויסגעשיקט אלץ קלענערע מעגליכקייטען האבען זיי צו אנקומען אין צייט אהין.

אנשטאט ציערונג גנבענען זיי ביקסען

חיינטיגע גנבים זענען הפנים קלוגער געווארען און אנשטאט ציערונג האבען זיי חשק צו גנב'ענען געוועהר.

ראבערט הארמאן 23 יאהר אלט, פון לענטינג אנט. און העראלד טהארן, 25 יאהר אלט, פון 1334 אסינגטאן עוו. זענען ארעסטירט געווארען אויף א קלאגע אז זיי האבען געגנבעט געוועהר פון קאסאלאמא, וועלכעס באלאנגט צו סער הענרי פעלאט.

ווייסט פריהער אז ער "געהט" שטארבען

דזשאהן מעקדאנאלד, א 65 יאהריגער מאן האט פארנאכט זיך צוריקגעקעהרט פון דער ארבייט און אריינקומענדיג אין הויז האט ער זיך אנגערופען צו אן אנדער מאן, אז ער, מעקדאנאלד וועט באלד שטארבען.

דער צווייטער מאן איז באלד אוועקגעלאפען רופען פאליציי, אבער ביז ער איז צוריקגעקומען מיט א פאליציאנט איז שוין מעקדאנאלד געווען טויט.

עס איז באשטימט געווארען צו פאלמעסען דעם טויטען קערפער.

האזען אויסשטעלונג ביים פעיר

א וואונדערבארע אויסשטעלונג פון האזען איז איינע פון די אינטערעסאנטסטע פיטשורס ביים ראיאל ווינטער פעיר.

די האזען זענען פון פארשידענע קאליר. עס זענען פאראן צווישען זיי בלויע, שווארצע, ווייסע און רויטע. דער זעלטענסטער פון אלע איז דער "בליו ביווערן" האז וואס באלאנגט צו לידי איטאן, ער איז געבראכט געווארען פון פאריז און פארמאגט טאקע א סך פאריזער מעלות.

די האזען אויסשטעלונג געפינט זיך צווישען די גענז און די עופות.

געהט אויף צוויי יאהר אין פעניטענשערי

פרענק ג. ע'דערסאן, א געוועזענער מאטאר סיילס מענעדזשער פון טאראנטא, וועלכער איז לעצטע וואך געפונען געווארען שולדיג פון א דזשורי אויף זיבען קלאגען פאר ארויסקריגען $5,385,56 אויף פאלשע פרעטענזיעס איז פון ריכטער א'קאנאר פארמשפט געווארען אויף צוויי יאהר אין פעניטענשערי.

דער פארמשפט'ער האט אויסגעהערט זיין אורטייל גאנץ גלייכגילטיג.

קארטאפעל דארף ניט זיין טייער

בעאמטע פון דעם אנטאריא דעפארטמענט אף אגריקולטור קענען ניט פארשטעהן פארוואס דער פרייז אויף קארטאפעל אויף די ריטייל מארקעטס איז אזוי טייער.

טראץ דעם וואס היינטיגען יאהר איז די גערטנערייש אויף קארטאפעל אביסעל קלענער ווי פאר א יאהרען, פונדעסטוועגען איז דאך דער איצטיגער הייבער פרייז א ניט בארעכטיגטער.

פארוואס די פעדעראציע דארף געלט

די פאמיליע „א"

מר. א. האט פאר איבער צוויי יאהר געליטען פון גאנגרענע, (אן ענטצינדונג וואס פאראורזאכט פוילונג אדער אפטויטונג). צוריק מיט איבער א יאהר האט מען איהם אפגעשניטען ביידע פיס. די אנשטעקונג פארשפרייט זיך העכער ארויף, וועלכע טיילען וועלען מוזען אפשר אויך ארופגענומען ווערען. דער מאן ליגט אין בעט און איז פאלשטענדיג הילפלאז. זיין פרוי וואס באדינט איהם לידט פון דייעביטיס (צוקער־קראנקהייט), פון א שוואכע הארץ און רומאטיזם. זיי האבען קיינע פריינט וועלכע זאלען זיי העלפען. זייערע צוויי פארהייראטע קינדער קריגען הילף פון דער מאנטרעאלער פעדעראציע.

די פאמיליע „א" וואוינט אין אן אונטערשטען שטאק פון א געדונגענער הויז מיט די אויבערשטע אפארטמענטס געוועהנליך פארדונגען. איצט איז דער אפסטערז לעדיג און די גאנצע לאסט פון דעם דאזיגען רענט פאלט אויף דער פאמיליע „א".

די צוויי אלטע מענשען דארפען האבען ווירקליכע מעדיצינישע באדינונג, מעדיצינען, ספעציעלע שפייזען און ז. וו. ניט וועניגער ווי $5 א וואך איז נויטיג פאר מעדיצינען און דראגס.

די פעדעראציע שיקט דיזער אלטער פארעל $8.00 יעדע וואך, קויהלען, מעדיצינישע באדערפענישען און האט לעצטע וואך באצאהלט זייער דירה־געלט $25.00. די פעדעראציע האט אויסגעגעבען איבער $400.00 אויף דיזער אלטער פאר אין די פארגאנגענע צעהן מאנאטען.

Ad. 3967 Ad. 4517

אדווערטייזט
אייערע
„וואנט־ערס"

דורכ'ן
טעלעפאן

Ad. 3967 Ad. 4517

אין טאראנטא'ס
איינציגע אידישע
טעגליכע צייטונג

— דער —

„אידישער זשורנאל"

אין טאראנטא'ס
איינציגע אידישע
טעגליכע צייטונג

וואס איהר דארפט טאן:

זוכט איהר ארבייטער?
ווילט איהר פארקויפען אדער קויפען א הויז?
ווילט איהר קויפען אדער פארקויפען אייער ביזנעס?
ווילט איהר רענטען אדער פארענטען אייער פוירנישד רום אדער אפארטמענט?
ווילט איהר עטוואס פערזענליכעס?
ווילט איהר קויפען אדער פארקויפען אייער פוירניטשור?
זוכט איהר א פארטנער, אדער פארשידענע אנדערע ביזנעס געלעגענהייט?

אויב איהר זייט מיט אייער יעצטיגע ביזנעס ניט צופריעדען, ווייל זי איז צו קליין אדער צו גרויס פאר אייך און איהר ווילט זי פארקויפען —

אויב איהר זוכט א ביזנעס צו וועלכע עס זאל זיך ניט פאדערען קיין גרויסען קאפיטאל, און מען זאל ניט שווער ארבייטענדיג קענען מאכען פון איהר א שעהנעם לעבען —

אין אנדערע ווערטער: אויב איהר ווילט פארקויפען אייער ביזנעס און איהר זוכט א קויפער. אדער איהר ווילט קויפען א ביזנעס און איהר זוכט א פארקויפער —

נעהמט דעם טעלעפאן אין האנט און רופט:

3967 עדלייד 4517

פרעגט פאר דעם קלאסיפייד דעפארטמענט. אן ערפאהרענער „וואנט־ער" נעהמער וועט אייך געבען די העפליכסטע באדינונג און וועט ביי אייך נעהמען דעם אדווערטייזמענט, און גלייך אויף מארגען אין דער פריה וועלען שוין טויזענטער לעזער לעזען וואס איהר האט צו זאגען.

פארשידענעס צו קויפען און פערקויפען צו
פאררענטען אדער רענטען

אלעס וואס איהר ווילט אז דער ברייטער עולם זאל וויסען
דאן רופט אונז אפ, און מיר וועלען עס טון פאר אייך.
באנוצט זיך מיט דעם געלעגענהייט און טעלעפאנירט

4517 Adelaide 3967

דאס איבעריגע לאזט איבער צו אונז צו באזארגען

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.
251—253 Queen Street West   Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ont.
January 22nd 1913

אונזער יעצטיגער פאליטישער פלאנטער

די פאליטישע לאגע פון לאנד איז נאך ווייט פון צו זיין א קלאהרע. נאך שרייען די קאנסערוואטיוון, אז מעקענזי קינג אנהאלטענדיג די רעגירונג, באנוצט זיך מיט א רעכט וואס איז אומגערעכט. און די קאנסערוואטיווע פרעסע הערט ניט אויף איבערצוחזר'ן דעם מאטיוו, באנוצענדיג זיך צו דער זעלבער צייט אויך מיט א צווייטען מאטיוו, אז קינג'ס האנדלונג, באזונדערס דאס וואס ער זוכט ניט קיין „סיט" פאר זיך אין פארלאמענט, איז א באוויז, אז ער וויל זיך צוריקציהען, און אז לאפאינט וועט ווערען דער פיהרער פון דער פארטיי.

און דערווייל דערנעהנטערט זיך דער חודש דעצעמבער, ווען דער פארלאמענט וועט ווארשיינליך ערעפענט ווערען, און אן אנדערער וועט מוזען פיהרען די רעגירונגס־פארטרעטערשאפט, אנשטאט דעם פרעמיער. דער לעצטער האט עס קלאהר געמאכט אין זיין דינסטאגדיגער ערקלעהרונג, אז עס וועט ניט זיין קיין „ביי־עלעקשאן" צו געפינען א פלאץ פאר איהם, ביז וואנען דער פארלאמענט וועט זיך ניט האבען ארויסגעזאגט וועגען דער צוקונפטיגער רעגירונג.

די צוקונפטיגע רעגירונג — אבער דערווייל איז אלעס אפהענגיג פון דער שטעלונג פון די פראגרעסיוון, און זיי, די קליינע גרופע פון עטליכע און צוואנציג מענשען, וועלען ווירקליך באשטימען די פאליטישע לאגע. שטימען זיי מיט קינג'ן, דאן וועט דער ליבעראלער רעזשים פארגעזעצט ווערען, שטימען זיי געגען איהם, און אפילו ניט מיט די קאנסערוואטיוון, וועט עס שוין ממילא מיינען א נייע מיהען רעגירונג.

אבער פונקט ווי עס שווייגט דער אייביגער ספינקס, אזוי שווייגען אויך דערווייל די פראגרעסיוון, און עס הערען זיך אפילו קלאנגען אז די פראגרעסיוון גופא זענען צווישען זיך צוטיילט, און אז עס איז מעגליך אז דער פארלאמענט זאל האבען צוויי פראגרעסיווע גרופען.

ביי אזא צושטאנד קען מען ניט פיעלעס דערווארטען, אין בפרט יעצט ווען עס הערשט אזא רעגירונגס־אומזיכערקייט. בלויז איין שטימע האט זיך אין די לעצטע טעג שטארק געלאזט הערען — דער רוף פאר א גרעסערער באפעלקערונג. אבער אויך דאס האבען געטאן נאר זייטיגע מענשען, אבער ניט די פיהרענדע קרעפטען פון די צוויי גרויסע פארטייען.

וואס שנעלער דאס לאנד וועט זיך באפרייען פון דעם יעצטיגען פאליטישען פלאנטער, אלץ בעסער וועט עס זיין. און דאמאלסט וועט אויך שארף קענען אויסגעשטעלט ווערען די פראגע וואס איז וויכטיגער פון אלץ, די פראגע וואס ווערט יעצט פון אזוי פיעל מענשען בארירט — די פראגע פון א פארגרעסערטער באפעלקערונג פאר'ן לאנד.

די ערקלעהרונג פון די מינען ארבייטער

די גאנצע צייט וואס עס קומט פאר דער קוילען סטרייק אין פענסילוועניע, האט מען ניט געהערט קיין זאך ניט פון איין צד און ניט פונ'ם צווייטען, ווי עס וואלט גאר קיין סטרייק ניט געווען, און מען האט עס שוין טאקע אין מאנכע צייטונגען אנגעהויבען צו באצייכענען אלס א יום טוב אנשטאט א סטרייק.

אבער ענדליך איז די שטילקייט געבראכען געווארען, און פון פילאדעלפיע קומט יעצט די נייעס, אז די מיינערס האבען דורך זייער פרעזידענט, דזשאהן ל. לואיס, ערקלעהרט אז זיי זענען גרייט אנהויבען צו פארהאנדלען וועגען א נייעם קאנטראקט.

קיין ענטפער פון די מינען־אייגענטימער איז נאך ניט געקומען, אבער דאס וואס דאס אייז איז שוין געבראכען געווארען, און צו דער ביז יעצטיגער שטילקייט האט גענומען א סוף, גיט צו גלויבען, אז מען וועט דאך אנהויבען צו פארהאנדלען, און ענדיגען דעם שטילען אבער פארצויגענעם סטרייק.

אין א נאווינע בשר כשר

א נייעס אין שטעדטיל — עס קאכט שוין ווידער מיט בשר כשר. טאמער איז שוין א קורצע צייט שטיל געווען, האט מען ווידער באנייט דעם בשר כשר טומעל, און די באארד אף קאנטראל דארף זיך שוין ווידער באשעפטיגען מיט אזא ענין ווי שוחטים און רבנים, קהלה און שחיטה. און וואס וואס, פאר די דאזיגע ניט־אידען איז עס אימער א שווערער ענין.

אבער ניט דער שווערער ענין קימערט אונז דא, נאר די גאנצע סקאנדאליעזע זאך, וואס איז געווארען ביי אונז ווי א בראגישע קרענק, וועלכע ברעכט אויס יעדע עטליכע חדשים.

עס איז א מיאוסער ענין, און ענין וועלכער עקעלט אפ, ווען מען ריהרט זיך נאר צו איהם צו, און ווי עס ווייזט אויס וועלען מיר פון דעם אזוי גיך נאך ניט פטור ווערען.

* * *

די וואהלען אין טשעכא־סלאוואקיע האבען געצייגט וואס עס מיינט אידישע ניט־אייניגקייט.

* * *

לאסקער האט באזיגט רובינשטיינען אינ'ם שאך־שפיעל. צוויי אידען האבען געקעמפט אויפ'ן שאך־ברעט, אבער די וועלט פאררעכענט זיי גאר פאר פאליאקען און דייטשען.

* * *

די יעווסעקציע פייערט שלום עליכמ'ס צעהן יעהריגען יארצייט. אבער ווי האט שלום עליכם אמאהל געזאגט — קריך מיר ניט אויפ'ן בוידעם און צוברעך מיר ניט דעם לייטער.

* * *

די ניו־יארקער צדקה פעדעראציע פיהרט יעצט אן א קאמפיין פאר פיער מיליאן דאלאר, און ווי די באריכטען גיבען איבער, איז דעם ערשטער טאג געזאמעלט געווארען איבער א מיליאן דאלאר. אונזער צדקה פעדעראציע טרוימט נאך ניט פון אזעלכע זאכען.

* * *

אלשאנסקי'ן פלאגט יעצט דער געוויסען — מעלדען די לעצטע טעלעגראמען. ווארום זשע קומט ער ניט קיין לעמבערג, און מאכט א סוף צו דער שטייגער טראגאקאמעדיע?

די מינעראלען און מעטאלען וואס געפינען זיך אין דעם געגענד סדום ועמורה

אונגעהייערע אוצרות פון אייזען און קופער. — קויהלען זאלץ און אויל וואלט געקלעקט פאר דער גאנצער וועלט פאר יאהרען. — דער טויטער ים און לוט'ס ווייב.

פון י. מאלין

מיט א קורצע צייט צוריק האט דער ענגלישער הויי קאמישאנער פון ארץ ישראל געלאזט וויסען, אז ער האט אין זינען צו פארהאנדלען מיט קאמפאניעס וועגען עקספלואטירען די מינעראלע רייכטהימער וואס געפינען זיך אין דעם זאגענאנטען "טויטען ים" און יענע קאמפאניע וואס וועט מאכען א גרעסערען אנבאט, וועט באקומען די פריווילעגיעס פאר אזא אונטערנעהמונג. אין אנדערע ווערטער מיינט דאס, אז די געגענד, וואו עס האבען זיך, לויט דער ביבעל, אפגעשפיעלט די אינטערעסאנטעסטע און מערקווירדיגסטע פאסירונגען פון אמאל, וועט ווערען איצט א קוואל פון שפע פאר טויזענדער מענשען; יענער ווילסטער פלאץ וועלכער האט אמאל אין אברהם אבינו'ס צייטען, פארגעשטעלט מיט זיך א גן עדן וועט אין דער נאהענטער צוקונפט פארבויט ווערען מיט פאבריקען און פעקטאריס, וועלכע וועלען זויגען דעם אויל וואס דער באדען ענטהאלט אין זיך און פון א מדבר וועט צוריק ווערען אפשר א בליהענדער ישוב.

דער טויטער ים — דאס איז דאך אין יענער געגענד פארגעקומען, ווי עס ווערט דערצעהלט אין חומש, די מוראדיגע קאטאסטראפע מיט די שטעדט סדום און עמורה, וואו אונזער ערשטער פאטער האט געשפיעלט אזא וויכטיגע ראליע. אין דער ביבעל ווערט איבערגעגעבען, אז די איינוואוינער פון סדום און עמורה זיינען געווען אזוי שרעקליך פארדארבען, אזוי צולאזען און אזוי זינדיג, אז זייערע בלוטדורשטיגע אקטען וועלכע האבען פארפולט די מאס פון גאט'ס געדולד און ער האט באשלאסען אפצואווישען די מענשען צוזאמען מיט די שטעדט פון דער ערד. ווייטער ווערט דארט איבערגעגעבען, אז וועגען דעם האט זיך דערוואוסט דער מענשענליעבענדער, דער פריינדליבער און גוטהערציגער אברהם און ער האט זיך צו גאט געשטעלט א פראגע: ווי געשיקט זיך עס גאר, אז דו, דער אמת'ער, גערעכטער גאט זאלסט וועלען באגעהן אזא עולה? געפינען זיך דאך אין יענע שטעדט עהרליכע, פרומע מענשען, טא פארוואס עפעס זאלען זיי ליידען צוגלייך מיט די זינדיגע?

און דער הומאנער אברהם האט זיך געשטעלט דינגען מיט זיין גאט, אז ער זאל שוינען סדום ועמורה אויב ער וועט געפינען דארט א געוויסע צאהל צדיקים. אפגעשטעלט האבען זיי זיך אויף צעהן, דאס הייסט, אז אויב עס וועט זיך ארויסווייזען, אז דארט זיינען פאראן אפילו צעהן פיינע מענשען, וועט דער ראכע אקט ניט דורכגעפיהרט ווערען. ווי עס האט זיך אבער דערנאך ארויסגעוויזען זיינען דארט אפילו קיין צעהן רעכטע מענשען ניט געווען. די גאנצע באפעלקערונג איז באשטאנען פון אויסוואורפען, האט אברהם געפועלט ביי גאט, אז זיין פלימעניק לוט זאל ניט אומגעבראכט ווערען. דא קומט דער טרויעריגער פינאל, לוט מיט זיינע צוויי טעכטער האבען זיך געראטעוועט, אבער זיין פרוי האט ניט אויסגעפאלגט א געוויסען ארדער און זי איז פארוואנדעלט געווארען אין א שטיק זאלץ. פון סדום און עמורה איז בוכשטעבליך געווארען אש און שטויב, קיין שריד ופליט איז ניט פארבליבען פון זיי און פון דער גאנצער באפעלקערונג. און עד היום שטעלט מיט זיך יענע געגענד פאר א שרעקליכען מדבר. אט אין יענעם [illegible] געפינט זיך עס דער טויטער ים.

נאטירליך, זוכען די געלערענטע צו ערקלעהרען די דאזיגע פאסירונג אויף א וויסענשאפטליכען אופן. אייניגע זיינען פון דער מיינונג אז די קאטאסטראפע איז פאראורזאכט געווארען צוליעב דעם, וואס די גרויסע קוואנטיטעטען פון מינעראלען, וואס געפינען זיך דארט, האבען זיך אנגעצונדען און די גאנצע געגענד איז דערפון אויפגעריסען געווארען. א צווייטער דייטשער געלערענטער גלויבט, אז אזוי ווי אין יענע פלעצער געפינט זיך א מאסע אויל וואס אין יענע צייטען געשטראמט ווי פון פאנטאנען, האט זיך איינער פון זיי אנגעצונדען דורך א בליץ און דאס אונגליק איז געשעהען. עס זיינען דא נאך פארשיעדענע סברות, אבער קיינער פון די געלערענטע וויל ניט צוגעבען אז דאס איז געקומען דורך דער פארזעהונג. דאס איז אבער ניט וויכטיג פאר אונזער ארטיקעל, ווייל מיר פארנעהמען זיך דא ניט מיט ערקלעהרען די פאסירונג, מיר גיבען בלויז איבער דאס וואס עס ווערט געבראכט אין דעם הייליגסטען פון אלע ביכער, אין וועלכען עס גלויבען מיליאנען אידען און ניט אידען.

יענע וויסטע געגענד איז, ווי מען ערקלעהרט, רייך מיט אייזען, קופער, אויל און קויהלען, אז זיי וואלטען פאר א צייט געקענט אנהאדעווען מיט זיך א טייל פון דער וועלט. ביז איצט האט אבער קיינער ניט געקענט האבען צו זיי קיין דריסת הרגל, ווייל דער אונוויסענדער, בעל הבית און האט פאר קיין פאל ניט צוגעלאזען קיינעם אהין ארויסצונעהמען די אונגעהייערע רייכטהימער, וואס ליגען דארטען פארגראבען פון ששת ימי בראשית.

אזא בריה איז שוין דער טערק, שלאגען זיך און ממית'ן מיט דער גאנצער וועלט איז ער אימערצו גרייט, אבער אפהיטען זיין אייגענטום, ארבייטען און זעהן איהם פארגרעסערען און פארמעהרען — דאס האט ער אליין פיינט און האט ניט ליעב, אז אנדערע טוען עס. האט מען צוליעב דיזער אורזאכע פאר די לעצטע טויזענט יאהר אפילו ניט געקענט דענקען וועגען דעם, האט קיינער דערפאר קיין הנאה ניט געקענט האבען פון די קויהלען, אייזען, קופער און אויל און אנדערע רייכטהימער, וואס געפינען זיך טיף אין דער ערד אין דער געגענד פון טויטען ים.

איצט איז אבער די זאך גאנץ אנדערש, איצט הייבט אן ארץ ישראל, דאס אידישע לאנד, ביסלעכווייז צוריק צו באקומען איהר אמאליגע שעהנקייט און גרויסקייט, די ממשלה פון פאלעסטינא האט זיך ענדליך ארויסגעגליטשט פון דעם טערקס האנט און דאס אידישע פאלק האט זיך מיט זיין גאנצע ענערגיע אריינגעווארפען אין די פארלאזענע, פארוויסטעטע און פוסטע ערטער און מאכט פון זיי בליהענדע שטעדטלאך, קאלאניעס, וועלדער און גערטנער. ניטא שוין מעהר קיין שטערונגען, מען קען פארשען, מאכען אויסגראבונגען, מען קען קאנאליזירען און בויען, אלץ איז ערלויבט, טא פארוואס זאל מען טאקע ניט נעהמען ארויסשלעפען די אוצרות, וואס ליגען אין ברעגען קיין שום נוצען ניט אין דער דערמאהנטער געגענד? דאס וועט דאך רייך און גליקליך מאכען דאס אלט נייע לאנד און וועט ערהויבען איהר אינדוסטריע ביז צו גאר א הויכע מדרגה.

מיר האבען פריהער דערמאהנט ווי די ביבעל דערצעהלט, אז די פרוי פון לוט איז פארוואנדעלט געווארען אין א שטיק זאלץ. ביי אידען איז פאראן א לעגענדע אז אלע טאג קומען ציגען צו דער פארזאלצענער פרוי און לעקען פון איהר אראפ דאס גאנצע זאלץ, אבער דורך דער נאכט ווערט זי צוריק פארצויגען מיט דעם פריערדיגען מאטעריאל. דאס איז נאטירליך א לעגענדע, אבער עהנליכע לעגענדעס וועגען דעם צירקולירען אין יענע מקומות ביי די ארטיגע איינוואוינער. וואס צייגען, אז דער גלויבען אין דער מעשה פון דער ביבעל איז שטארק אויך ביי ניט אידען. צעהן מייל צו צפון פון דעם טויטען ים געפינט זיך נאך איצט אויך א מאדנע פיגור אין א שטיין וואס קוקט אויס ווי א מאיעסטעטישע געשטאלט פון א קיניגין. די אראבער אין יענעם ארט רופען אן די דאזיגע געשטאלט מיט דעם נאמען "בינט שעיך לאט", דאס הייסט די טאכטער פון לוט — און דאס רעכנט מען איז די פיגור פון לוט'ס ווייב, וואס איז באשטראפט געווארען צו שטארבען מיט אזא טראגישען טויט.

די שטעדט פון סדום און עמורה גלויבט מען, האבען זיך געפינען אין צפון זייט פון דעם טויטען ים, אין וועלכען דער טייך ירדן פאלט אריין. לויט אלע וואהרשיינליכקייטען זיינען יענע שטעדטער, איידער זיי זיינען אפגעווישט געווארען, געווען די פרוכטבארסטע און די גאנצע געגענד איז געווען איינע פון די בליהענדסטע און נאהענטסטען רעגיאנען. דארטען האט אברהם אבינו זיך אויסגעגליינט מיט זיינע סטאדעס שאף און רינדער, וועלכע האבען געפונען גענוג שפייז, דארטען זיינען פארגעקומען די שלאכטען פון די פיער מלכים מיט די פינף, אין וועלכע אברהם האט געשפילט א וויכטיגען טייל און דארטען האבען אמאל געלעבט מענשען, געלעבט און געשטרעבט און געזינדיגט אזוי לאנג, ביז וואנען זיי זיינען ניט געסטייעט — אפגעווישט געווארען צוזאמען מיט זייערע גן עדן'ס אויף אימער. איצט איז דארט פוסט און וויסט, קיין לעבען. אפילו דער ים איז אויך א טויטער, אהן לעבעדיגע ברואים, ווי א בית עולם. די זון שיינט, אבער זי ווארעמט קיינעם ניט, דער רעגען גיסט, אבער די ערד גיט פון זיך גארנישט ארויס — גאט'ס קללה, און אויביגע ליגט דארט אויסגעשפרייט.

דער טויטער ים פארנעהמט אין דער לענג זיבען און פערציג מייל' און אין דער ברייט ניין מיט א האלבען מייל' און ער פלייצט צווישען די בערג פון יהודה און די בערג פון מואב. דעם נאמען "טויטען ים" האט ער געקראגען אין דעם 4־טען יאהרהונדערט לויט דער קריסטליכער צייט רעכענונג, נאכדעם ווי מען האט אויסגעפונען אז אין איהם איז ניטא קיין פיש און קיין לעבעדיגע באשעפעניש. דאס אליין איז דער גרעסטער וואונדער פון דער נאטור, דערפאר האט זיך דארט אין פארלויף פון טויזענדער יאהרען פארמעהרט און פארגרעסערט די קוואנטיטעט פון זאלץ, אז די גאנצע וועלט וואלט געקענט האבען זאלץ פון דארטען א לאנגע צייט. די טיפקייט פון יענעם מערקווירדיגען ים איז אויך פארשיעדען און וועהרענד אין אייניגע פלעצער האט זי ניט מעהר ווי צוואנציג פוס ערגרייכט זי אין אנדערע ערטער ביי טויזענט פוס און איבער.

אט אויף דיעזען וויסטען ארט, אויף יענעם מדבר, וואו איבעראל הערשט א טויטע שטילקייט און קיין שפור פון לעבען באמערקט זיך ערגעץ ניט, האט דאך איצט געווארפען איהר ערפאהרענעם בליק דעם בליק פון אן אלטען סוחר, די ענגלישע רעגירונג און וויל ציהען נוצען פון דארט. גענוג געפוסטעוועט, געקומען איז שוין די צייט, אז מען זאל פון דארט ארויסנעהמען די מינעראלען און מעטאלען און באררייכערען די מענשהייט, די די גאנצע וועלט. זאלץ, אייזען, קופער, קויהלען און אויל געפינען זיך דארט אין אזעלכע ריעזיגע זאפאסען, אז אונזערע אייניקלאך און אור־אור אייניקלאך וועלען אויך פון דעם קענען געניסען, אויב מען וועט זיך טאקע א נעהם טאן פאר זיי.

און אז די ענגלישע רעגירונג וועלכע איז די מאנדאטארין איבער פאלעסטינא, פארטראכט זיך וועגען עפעס א זאך, וועט זי שוין דאס פריהער אדער שפעטער דורכפיהרען. לאמיר האפען, אז דאס וועט געשעהן וואס פריהער, וועלען זיך דאן אין דער געגענד פון דעם טויטען ים נעהמען בויען פעקטאריס, וועלען זיך באווייזען מענשען, וועט מען צוטרעטען צו קאלאסאלער ארבייט און דאס ציוויליזירטע לעבען וועט אנהויבען צושטראמען דארט, וואו עס האט געהערשט אויביגער טויט. עס וואלט אוודאי געווען ווינשענסווערט אז די אונטערנעהמונג זאל אריינפאלען אין אידישע הענט. מיר האבען גענוג אונטערנעהמונגס גייסט, קיין קאפיטאל וואלט אויך ניט אויסגעפעהלט און די זעלבע אידישע הארעפאשניקעס וואס גראבען די ערד פון ארץ ישראל, מאכען שאסייען און גרינדען ישובים, וואלטען אויך געקענט גראבען קויהלען און אייזען אין דער וויסטער געגענד ביים טויטען ים און מיר וואלטען דערמיט פארגרעסערט און פארשטארקט אונזער פאזיציע אין ארץ ישראל.

עין חרוד.

פון אליעזר שטיינמאן. (תל אביב)

אויב דער עמק איז דאס הארץ פון אידישען באדען פארמעגען, איז עין־חרוד דאס הארץ פון "עמק".

עין־חרוד איז דער גרעסטער פועלים קבוץ אויף דער ערד פון קרן קימת לישראל. עין חרוד איז דער פיעל פארביגסטער קבוץ, סיי לויט כמות און איכות פון זיינע מיטגלידער, ווי אויך לויט דעם גרויסען פארנעהם פון די אויפגאבען און פראבלעמען, די לעזונג פון וועלכע דער דאזיגער קבוץ האט אויף זיך גענומען.

ווי א מלחמה לאגער קוקט אויס עין חרוד, צוגעשפארט צו די גלבוע בערג מיט זיינע צריפים און אויך טיילווייז געצעלטען, מיט דעם טומלענדען גערויש פון זיינע שטענדיגע האווענדע איינוואוינער, וועלכע זיינען אקערס, זייערס, שניידערס, בוי־מייסטערס, רייטערס, זאטלערס, און בעלי מלאכות פון כלערליי פאכען.

פון צוויי־דריי אזייגער באור, פון דעם פריהסטען באגינען ביז שפעט אין דער נאכט רוישט דא דער אימפעט פון דער דאזיגער מילבען־געמיינדע, ווי זי וואלט וועלען אלין ארייננכאפען פאר אבות־אבות. דאס איז די חברותא, וועלכע האט די ריזיגע בלאטעס דא אויסגעטריקענט און געשאפען א מעין של ברכה פאר זיך און פאר דער גאנצער אומגעגענד, אן אייגענהענדיגען מייסטער־ווערק, פון א שמר־צינען פון דורות־דורות פאראומרייניגטען קוואל. דאס איז די חברותא וועלכע האט איינגעקעמפט פאר אונז אלעמען, די נאהענט־שטעהענדע און די ווייטע, אט דעם דאזיגען טהאל, איבער וועלכען עס געהט א געשלעג נאך פון גדעון'ס צייטען, צווישען די בני ישראל מיט די מדינים און בני קדם און אויף וועלכען עס לאגערען נאך עד היום די בעדואינער פון יענער זייט חורן און פון דארטען פון די גלבוע בערג אראפ. אהער האט די השגחה אראפגעשיקט בחורים די יונגסטע, די שטארקסטע, די דרייסטעסטע, די וועלכע אקערען גלייכצייטיג אויך וועגען פאר דעם קומענדיגען, עהרליכערען און פרייערען מענש אין וועלכע גלויבען אין איינבעסערונג און אויסלייטערונג פון דעם קומענדיגען סדר עולם.

דארום איז די גרויסע קבוצה עין־חרוד דאס צוזאמענטרעפונגס־ארט פון אלץ, וואס איז יונג, און ברויזט און זוכט א ברייט פעלד אויף אויסצולאדעווען דארטען איהר בעפליסיגע ענערגיע.

עין־חרוד! עין חרוד!

א גרויסע קבוצה און העלישער קאלך־אויווען אויף אויסצופערגען דארטען די נייע אידישע מענשליכקייט.

ווארום ווער נאך, אויב ניט דאס אידישע פאלק, דאס ארעמסטע און באדערפטיגסטע צווישען די מענשליכע שבטים אויף דער ערד, ווער נאך, אויב ניט דאס דאזיגע אידישע פאלק איז בארופען געווארען אויסצוטיילען א שטיק ערדשטח, וואו עס זאלען זיך באפעסטיגען די אנזאגערס און פארקעמפערס פון נייע צייטען, די חנינא בן דוסא'ס פון דער מאדערנער וועלט, וועלכע באנוגענען זיך מיט אן ארעם מאהלצייט, ווייל ארעם זאלען זיין אפאסטאלען פון א קומענדער און בעסערער מענשהייט? איז עין־חרוד ביי אונז א בלויזער צופאל? צי אידיש בלוט זידט שוין אזוי קאכיג כמה יובלות יאהרען אויף אלע ווינקלען פון דעם וועלט־כדור כדי אויסצוזידלען די גערעכטיגקייט? צי דען נישט האט די אויבערשטע השגחה פון קדמונים אויסדערוועהלט דאס דאזיגע שטיקעל ערד־שטח צווישען אט די בערג, אלס פלאץ פאר מוסטער מענשען פאר דער וועלט? צי וועט דער מענש בייקומען?

אבער אט די אלע פראגען און ספיקות צופארבלעלען ווערען צונישט, ווי נאר דער דורכנעהער אדער דורכוואנדערער מאן שלייכט זיך אריין אונדרייסט — און אינדרייסט ווערט דאן יעדער־מאן — אזוי פארנאכט־צו אין דעם גרויסען עס־זאל פון עין־חרוד'ער קבוץ, וואו עס זעצען זיך אויס אין א פייערליכען סדר, נאך א שווערען 18־טעה'דיגען ארבייטס טאג די חברה, אריבער קנאפע דריי מאות אין צאהל, ארעם געקליידעטע און שטארק ענטשלאסענע, ווי זיי זיצען אזוי צו דער סעודה מיט א טיפען און ענטשלאסענעם ערנסט שטיל שטראהלענדע פון א באהאלטענער פרייד און מען שמועסט חבר'שע שמועסען ביי ריפטעלעך ברויט מיט פאמידארען מיט טרוקענער קאשע און נאכדעם הויבען זיך אויף די צוויי הונדערט און זיבעציג און לאזען זיך וואשען אין ריקוד עד כלות, א ראד אין ראד, ראד אין א ראד ביז עס שארייעט דער ווייסער פריה־מארגען און עס צוקלינגט זיך דער גלאק, וועלכער רופט ווידער די צוויי הונדערט זיבעציג צו דער שווערער טאג־עבודה.

אין עין חרוד ברענט א פייער אלע פיער און צוואנציג שעה פון דעם מענשליכען מעת־לעת.

עין־חרוד! עין חרוד!

דאפעלט מוז זיין דער אויסגעשריי, ווען א איטינגער ברענגט ארויף דיין נאמען אויף זיינע ליפען, ווייל דו זעלבסט ביזט א פיעלפאך געדאפעלטער וואונדער.

וואונדערליך איז דער שנעלער לויף פון דער לעבענס־געשיכטע פון פריהערדיגער דורות'דיגער פארלאזטקייט ביז איצטיגער אויפבליהונג, און וואונדערליך זענען אלע ביז איינעם דיינע בחורים, וועלכע האבען פארלאזט שטעדט און שטעדטישע קרייזען און געשאפען דעם זויבערסטען מענשליכען קרייז! וואונדערליך זיינען דיינע ארבייטער דורך די אקערער, זייער, שניידער און מייסטערס אויף אלע מאדערנע איינריכטונגען פון מאשין, און נאך וואונדערליכער דיינע וועכטערס דורך די נעכט, וועלכע זיינען די טרוימערישסטע שומרים אויף דעם ערד־קוגעל וועלכע שפאנען ארום אנגעלאדענע מיט ביקסען ארום תבואה שייערס און באהעלפען זיך גלייכצייטיג אין זייערע גייסטיגע וויזיאנען מיט די אידעלסטע וועלט גייסטער!

עין חרוד איז ניט בלויז אידיש באדען, נאר דאס טייערסטע מענשען פארמעגען אונזערס. די אידעלסטע השכלה־טרעגער און די טרוימעריסטע גלויביגער פון אונזער פאלק האבען די דאזיגע נעסט אויפגעבויט, כדי צוריק אויפצוועקען א געוועזענע אידישע גלאריע, וועלכע ליגט אין דעם נעבעל פון א ווייטען, ווייטען עבר.

עין חרוד! אויף די שטרוי זעק פון דיינע קרעבצענדע בעטלאך ליגט אין די [illegible]־שעה'ן פון די נעכט אויסגעצויגען די ארמיי פון אידישע אמת זוכערס, די שעהנסטע פון אונזערע בעסטע. דארום איז עין־חרוד אונזערע אלעמענס. אינגאנצען, אינגאנצען, איז זי אונזערע.

נערוועזן און חלשות-אנפאלען

האבען געשיקט א פרוי אין בעט. גרויסע ענדערונג איינגענעהמענדיג לידיא ע. פינקהעם'ס וועדזשעטייבעל קאמפאונד

סארניא, אנטעריא. — "נאכדעם ווי מיין מיידעלע איז געבוירען געווארען בין איך געווען זעהר שוואך. מיינע נערווען זענען געווען צו שרעקליך צו אויסדריקען און איך פלעג פשוט ניט קאנען געהן אדער שטעהן אויף אן ארט. איך האב געליטען פון חלשות אנפאלען, ביז איך האב שוין מעהר ניט געטויגט פאר מיין באלעבאטישקייט און איך האב זיך געדארפט לעגען אין בעט. דער דאקטאר האט געזאגט אז איך דארף האבען אן אפעראציע. אבער איך האב זיך דערמאלט ניט געפינען אין א גוטען צושטאנד. מיינע שכנים האבען געזאגט: "פארוואס פרובירט איהר ניט לידיא ע. פינקהעם'ס וועדזשעטייבעל קאמפאונד? איך בין זיכער אז דאס וועט אייך גוטס טאן און וועט שפארען דעם דאקטאר'ס בילס." אזוי האט מיר מיין מאן געראטען צו אויספרובירען עס, נאכדעם ווי איך האב איהם וועגען דעם דערצעהלט. איך בין זעהר דאנקבאר צו זאגען, אז איך בין נאך אימשטאנד געווען צו אריינצונעמען עטליכע בארדערס אין הויז, ווייל רומס איז דאן געווען שווער צו קריגען. מיין בייבי איז 17 מאנאטען אלט, און איך האב נאך אלץ ניט געהאט קיין אפעראציע, א דאנק אייער מעדיצין. איך האב רעקאמענדירט די וועדזשעטייבעל קאמפאונד צו עטליכע מענשען וואס איך קען, און האב זיי דערצעהלט וועגען די גוטעס וואס עס האט מיר געטאן. איך ווייס אז איך קוק אויס און פיהל ווי אן אנדער פרוי דורך עטליכע לעצטע חדשים, און איך קען ווירקליך ניט אויסקומען אהן א באטעל פון אייער מעדיצין אין מיין הויז. איהר קאנט נוצען דיזען בריעף ווי איהר געפינט פאר פאסענדיג, ווייל איך וועל זיין צופריעדען [illegible] צו טאן פאר די ליידענדיגע, וויסענדיג וואס עס האט געטאן פאר מיר." — מרס. ראבערט דזש. מעקגרעגאר, ר. ר. נומ. 2, סארניא, אנטעריא.

א לעצטער "קענוועס" פון פרויען, וואס נוצען וועדזשעטייבעל קאמפאונד באהויפטעט, אז 98 פון יעדע 100 האבען געקראגען בענעפיטירענדיגע רעזולטאטען. דאס איז א באדייטענדער באוויז וועגען איהרע מעלות.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר!

למען האמת, ווי אויך מפני כבוד המת פון א פארשטארבענעם אידישען שרייבער וועט איהר מיר ערלויבען פלאץ אין אייער ווערטער צייטונג פאר די פאלגענדע שורות.

אין "טאג" פון זונטאג דעם ערשטען נאוועמבער איז געווען געדרוקט א רעצענזיע פון באקאנטען אידישען זשורנאליסט א. ס. ליריק וועגען א ראמאן וואס א דייטשער דיכטער פויכטוואנגער האט אנגעשריבען וועגען אידישען לעבען פון 18־טען יאהר הונדערט וואס דורכלעזענדיג די רעצענזיע ווערט מען באקאנט מיט'ן גאנצען אינהאלט פון ראמאן וועלכער איז אין 18־טען יאהר הונדערט געשריבען געווארען פון א איד און עס וואלט געווען א מחיתת הכבוד פאר דעם פארשטארבענעם אידישען שרייבער בכלל, ובפרט פאר די אידישע ליטעראטור מען זאל דארויף ניט אויפמערקזאם מאכען די אידישע עפענטליכקייט.

מילא, ווען עס קומען געוויסע שרייבערס און ווילען ווייזען זייערע בקיאות אין תלמוד און מדרשים אז די לעגענדע וואס עקזיסטירט ביי אידען וועגען קרח'ס רייכקייט ווערט ניט דערמאהנט אין קיין שטעלע אין תלמוד אדער מדרש און געפינען גאר א גריכישע אדער אינדישע לעגענדע וואס דערצעהלט וועגען אזא שטיין רייכען מאן און ווילען דרינגען, אז קרח איז גאר געווען א גריך אדער אן אינדיאנער קען מען אויף זיי ניט פאראיבעל האבען, זייער עובדה איז צו שרייבען, און אויב זיי ווייסען ווייניג וואס אין תלמוד און אין מדרש שטעהט, האבען זיי דאס פארזעהען און צייטווייליג האבען זיי א טעמא צו שרייבען וועגען א וויסענשאפטליכען תלמודישען ענין, ווען עס קומט אבער אזא באקאנטער אידישער זשורנאליסט ווי א. ס. ליריק שרייבט א קארעספאנדענץ אין "טאג" פון בערלין וועגען א וואונדערפולען ראמאן געבויט אויף דעם אתה־בחרתנו געדאנק וואס א געוויסער יונגער דייטשער דיכטער, לעאן פויכטוואנגער האט אנגעשריבען וועגען דער עפאכע פון 18־טען יאהרהונדערט און שרייבט א רעצענזיע פול מיט התפעלות און לויב פאר דעם יונגען דייטשען דיכטערס טאלאנט וואס האט געשריבען דעם ראמאן און זינגט א לויב געזאנג פאר דעם אתה בחרתנו פאלק, פאר דאס אידישע פאלק, איז זיכער צו באוואונדערען וואס אזא פאראנטווארטליכער זשורנאליסט, איבערהויפט נאך זייענדיג א תושב אין דעם לאנד וואו דער זעלבער ראמאן איז געשריבען געווארען פון א אידען פון דר. לעהמאן פון פראנקבורט־דמאין זאל ניט האבען געלעזען דעם ראמאן אין דייטשען אריגינאל וועלכער איז מיט 4 יאהר צוריק איבערגעזעצט געווארען אין ווארשא פארן ליקווידירטען ארטאדאקסישען "דער יוד" פון איינעם פון זיינע מיטארבייטער יצחק שאפירא אין א געראטענער אידישער שפראך.

לויט דער רעצענזיע געשריבען פון א. ס. ליריק פון וועלכע מען ווערט באקאנט מיט'ן גאנצען אינהאלט פון די דראמאטישע עפיזאדען וואס קומען פאר אין ראמאן איז גאר קיין ספק ניט אז דער יונגער דייטשער דיכטער פויכטוואנגער האט אימעטירט דעם דייטשען אריגינאל געשריבען פון דר. לעהמאן ענדערענדיג די פיזיאנאמיע פון ראמאן האט ער ארויפגעלייגט זיין אייגענעם חותם, ווייל א חוץ אייניגע ענדערונגען זעהט דער גאנצער ראמאן אויס אין אינהאלט דערזעלבער ווי לעהמאנס. און מערקווירדיג איז, לעהמאן — ער פלעגט מעהרסטענטייל אונטערשרייבען זיך אויף אלע זיינע ליטערארישע שאפונגען מיט'ן פסעוודאנים הר. פיליפסאן.

עס איז גענוג טרויעריג אז אזא פאראנטווארטליכער אידישער זשורנאליסט ווי א. ס. ליריק, איבערהויפט זאל די רעדאקציע פון "טאג" ניט האבען דורכגעלעזען דעם דייטשען אריגינאל פון לעהמאנס "אויף קידוש השם" און זאלען דרוקען א קריטישען איבערזיכט פון א ראמאן וואס א איד האט איהם געשריבען און דער גוי האט איהם געבשר'ט מיט זיין נאמען. עס ווייזט אויס אז עס איז שוין אזוי באשערט דעם אידישען שרייבער מען זאל לכתחילה אפשאצען זיין טאלאנט צווישען פרעמדע און לויבען איהם ווען אפילו א ניט איד לייגט בלויז אויף איהם זיין חותם.

מיט דרך ארץ, דוד קירשענבוים.

די ארבייטער וועלט

א אויסשטעלונג פון אידיש־סאציאליסטישער ליטעראטור אין וויען

אין די „ליטעראַרישע בלעטער״ וועלכע ערשיינען אין ווארשע, איז אפגעדרוקט א בריעף פון וויען וועגען דער דאזיגער אויסשטעלונג, פון וואנען מיר ענטנעהמען עס.

רעד.

דאס פארבאנדס־ביוראָ פון די „פועלי־ציון״ האט צו דער זיבעטער וועלט־קאנפערענץ איינגעארדענט אין וויען א גרויסע אויסשטעלונג פון ביכער, בראשורען, צייטשריפטען א. אז. וו., וואס האבען א שייכות מיט'ן סאציאליזם אויף דער אידישער גאס. מחמת פארשיידענע סיבות איז די דערמאנטע אויסשטעלונג ערשט איצט צוגענגליך פאר דער עפענטליכקייט, וועלכער עס ווערט דערמיט געגעבען א זעלטענע געלעגענהייט צו האבען אן איבערבליק איבער דער אידיש־סאציאליסטישער ליטעראטור פאר די לעצטע צוואנציג — פינף און צוואנציג יאהר.

די אויסשטעלונג איז ניט פולשטענדיג, הגם עס האבען צוגעשיקט מאטעריאלען א סך פאראיינען, ביבליאטעקען און פריוואטע פערזאנען, פון פארשיידענע ערטער אין אייראפא און אמעריקא, זי גיט אבער דאך א גאנץ קלאהרען באגריף פון די פובליציסטישע און ליטערארישע שאפונגען אויפ'ן געביט פון סאציאליזם און פאליטישער עקאנאמיע.

ביכער, — ביכער אינ'ם אייגענטליכען זין פון ווארט, אין אידיש מיט א סאציאליסטישען אינהאלט, באווייזען זיך ערשט שפעטער, ווען דער אידישער סאציאליזם האט דורכגעמאכט זיינע ערשטע און שווערסטע אנטוויקלונגס־שטאפלען. לכתחילה זענען נאר געווען קליינע פלוגשריפטען, בראשורען וואס האבען אריינגעפיהרט דעם סאציאליזם צום אידישען ארבייטער: אכט, אדער צוועלף זייטיגע בראשורקעס, געדרוקט אויף זעהר דינעם פאפיר, געדריקט מיט גאנץ קליינע אותיות'לעך, וועלכע דער „בונד״ האט ארויסגעגעבען אין שווייץ, און וואס זענען געווען באשטימט צום איבערשמוגלען אויף אן אומלעגאלען וועג קיין פוילען, ליטע און רוסלאנד. אחוץ דער דאזיגער „טרוקענער״ פראפאגאנדע־ליטעראטור זענען פאראן נאך אנדערע: אלעגארישע אויפקלעהרונגס־בראשורען, ווי „די מעשה פון פיער ברידער״, און א בראשור אונטער'ן נאמען „פטר דעם חמץ״, א מין הגדה, — פראלעטאריש־סאציאליסטיש אויסגעטייטשט. דא האט מען זיך גערעכענט מיט די חדר'שע קענטעניסען פונ'ם לייענער, ווייל כדי זיך קענען דאס ריכטיג אנשטויסען... האט מען גוט געמוזט קענען די הגדה.

אויך די איבעריגע ביכער, אפילו די וואס זענען שוין ערשינען אין רוסלאנד נאך דער רעוואלוציע פון 1905, זענען אין כמות אויך ניט געווען קיין סך גרעסער. מען האט זיך באנוגנט מיט קליינע היים־אטעמדיגע געשריבענע ביכלאך, בארעכענט פאר'ן איילענדיגען, האָרעפּאשנעם לייענער, אויף וועלכען זיי האבען נאך אפשר געווירקט שטארקער ווי א גרויס בוך. פון יענער צייט איז פאראן א גאר אינטערעסאנטע בראשורע פון ש. ניגער, א. ד. ט.: „וואס איז אזוינס דער אידישער ארבייטער״? ארויסגעגעבען פון די ס. ס. (ווילנע).

א ווערק פון א גרעסערען פארנעהם איז דאס בוך „דער אידישער ארבייטער״ פון די ס. ס. (ווילנע 1906) פונ'ם באקאנטען סאציאל־פאליטיקער יעקב לעשטשינסקי. דאס בוך שטיצט זיך אויף גרינדליכע סטאטיסטישע מאטעריאלען און איז דערפאר געבליבען דער פונדאמענט פאר די וויטערדיגער פארשונגען וועגען דער אידישער ארבייטער־פראגע.

איבערהיפענדיג א געוויסע צאהל ביכער פון א מינדערוויכטיגער באדייטונג, לוינט זיך צו דערמאנען איינס פון די וויכטיגסטע ביכער, וועלכע דער „בונד״ האט געווידמעט דער אידישער ארבייטערשאפט: „די אידישע עמיגראציע״, פון ל. הערש. דאס ווערק איז קודם ערשינען אין א פראנצויזישער אויסגאבע, אבער ווי דער מחבר זאגט אין דער הקדמה, איז די אידישע אויסגאבע דער ארגינאל, און די פראנצויזישע אויסגאבע איז אן איבערזעצונג פון אידיש מיט איינגע צוגאבען, וואס זענען פאר'ן אידישען לעזער לגמרי איבעריג.

פון דער ערשטער צייט שטאמט אויך אן אינטערעסאנט בוך געדיכטען „בלומען און פונקען״ (ווילנע 1906) מיט דער באטייליגונג פון מאריס ווינטשעווסקי, א. ליעסין, עדעלשטאט, מאריס ראזענפעלד, רייזען, פרץ, פינסקי און פרוג. פארשטעהט זיך אז די לידער זענען בלויז פראלעטאריש־סאציאליסטיש. גלייכצייטיג דערמיט הויבען אן צו ערשיינען די פארשיידענע מינים ארבייטער־קאלענדארען: „דער ארבייטער־קאלענדאר״ (א זאמעלבוך פאר ארבייטער אינטערעסען), ארויסגעגעבען אין ווארשע 1906, און שפעטער אויך אנדערע זאמעלביכער, צ. ב. „די נייע צייט״, וואס ערשיינען עטליכע מאל אין יאהר.

די אנדערע אידישע סאציאליסטישע פארטייען, באזונדערס די „פועלי־ציון״ זענען פארטראטען מיט נאר א קליינער צאהל ביכער, דערפאר אבער איז זעהר רייך דער צווייג פון די פארשיידענע צייט־שריפטען.

אין בערלין איז אין 1903 ערשינען „דער המון״, ארויסגעגעבען פון דער ציוניסטיש־סאציאליסטישער ארגאניזאציע „חירות״ (אנפיהרער דר. נחמן סירקין) מיט'ן פראגראם: „צו זיין א קריטישעם ארגאן צו באלייכטען אלע פראגען פון דעם ציוניזם, פון פרייהייטליכען, פארשריטליכען שטאנדפונקט און נאך די אינטערעסען פון דעם המון״ (פון דער הקדמה צום ערשטען העפט, אפריל 1903) דערביי איז אינטערעסאנט צו זעהן דעם אידישען אויסלייג, וועלכען עס האבען דעמאלט באנוצט אפילו די סאציאליסטען...

אין לעמבערג הויבט אן אין דערזעלבער צייט צו ערשיינען דער „אידישער ארבייטער״, וואס האט געפארדערט דעם רעוואלוציאנערן פועלי־ציוניזם. דער דאזיגער ארגאן האט גרויסע פארדינסטען ניט בלויז פאר דער פראפאגאנדע פון סאציאליסטישע אידעען צווישען דער גאליציש־אידישער באפעלקערונג, נאר אויך פאר זיין גרויסען קולטורעלען און ערציהערישען ווערט. זייענדיג א פרייע טריבונע פאר א רייהע אידישע דיכטער און שרייבער, ש. י. אימבער, א. מ. פוקס, מלך ראוויטש האבען אין „אידישען ארבייטער״ געדרוקט זייערע ערשטע זאכען. מען באגעגנט דארטען אפילו דעם באדייטענדיגען העברעאישען נאוועליסט ג. שאפמאן.

שפעטער אביסעל, 1905, ערשיינט אין לעמבערג „דער אידישער סאציאל־דעמאקראט״, דער ארגאן פון די „זש. פ. ס.״, וועלכע האבען זיך ערשט א סך שפעטער פאראייניגט מיט'ן „בונד״. דאס איז געווען זעהר א מאגערע מאנאטשריפט, ארעם אין אינהאלט ביז גאר, עס איז פון איהר שפעטער טאקע געווארען א קליין וואכענבלעטעל.

אויף דער דאזיגער אויסשטעלונג זענען אויך פארטראטען אידיש־סאציאליסטישע פארטייען, וואס זיי אליין עקזיסטירען שוין לאנג ניט, — זיי געהערען שוין צו דער געשיכטע, אבער איבערגעלאזען האבען זיי נאך זיך א גאר אינטערעסאנטען מאטעריאל, וואס איז זעהר וויכטיג פאר'ן פארשער פונ'ם אידישען סאציאליזם.

אינטערעסאנט איז די „פראלעטארישע וועלט״ (א פאפולער־וויסענשאפטליכע מאנאטשריפט) ביי דער נאהענטער מיטארבייט פון פיליפ קראנץ און ב. פייגענבוים. זי איז ערשינען אין 1907 אין ווילנע, און זיך כמעט אפגעגעבען מיט'ן אלף־בית פונ'ם סאציאליזם. פון דער זעלבער ארט איז געווען די וואכענשריפט „די אידישע ווירקליכקייט״ (ווילנע 1906), אפגעבענדיג גלייכצייטיג א גרעסערען פלאץ פאר ליטערארישע זאכען.

די אידישע סאציאליסטען האבען די גאנצע צייט געשאנקען גרויס אויפמערקזאמקייט דער אידיש־פראלעטארישער יוגענט־באוועגונג. עס זענען דא פארטראטען א רייהע יוגענט־צייטשריפטען פון פארשיידענע שטעדט, באזונדערס פון גאליציע. אם כאראקטעריסטישען איז די צייטשריפט „די אידישע ארבייטער־יוגענט״ („פאר די אינטערעסען פון די אידישע לערנאינגלאך און פראקטיקאנטען״) הייסט עס דארט אינ'ם אונטערקעפל. דאס דאזיגע ארגאן איז ערשינען אין לעמבערג עטליכע יאהר אונטערבראכען: „דער נייער דור״ (לעמבערג 1912) איז געווען דער ארגאן פון דער שטודירענדיגער סאציאליסטישער יוגענט.

איך וועל איבערהיפען די איבעריגע ליטעראטור, וואס איז דא אויסגעשטעלט, סיי פונ'ם „בונד״ און פועלי־ציון, סיי פון די צוגעקומענע אידיש־סאציאליסטישע פארטייען, ווי „צעירי־ציון״, „הפועל־הצעיר״, „אחדות־העבודה״, א. א. וו., ווייל זי איז איעדען, מחמת איהר שפעטערדיגען ערשיינען, גוט באקאנט. אויף דער אויסשטעלונג זענען פאראן כמעט אלע אויסגאבען פון די ערשיינונגען און מען האט אזוי ארום א פולשטענדיגען איבערבליק. איך וויל בלויז נאך דערמאנען מיט א פאר ווערטער די איבערזעצונגען אין דער אידיש־סאציאליסטישער ליטעראטור.

זיי זענען אויסגעלייגט אין א באזונדערן צימער און מען וואונדערט זיך, ווי רייך פארהעלטניסמעסיג דער דאזיגער צווייג איז פארטראטען אין דער אידישער שפראך. קודם־כל קומען: מארקס, לאסאל, ענגעלס, קויטסקי, א. אז. וו. א באזונדער הערליכע אויסגאבע אין אידיש איז פאראן פון מארקס „קאפיטאל״ (איבערזעצט פון דר. מעריסאן). א מענגע ביכער און בראשורען וועגען „שכירות״, „די יסודות פון פאליטישער עקאנאמיע״, קאנסום־פאראיינען, קאאפעראטיוון, ארבייטער־פארזיכערונגען א. אז. וו., געשיכטעס פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע א. אז. וו.

און ווען איך דערמאן נאך די רייך פארטראטענע מעמוארען־ליטעראטור (מעדעם, מיכאלעוויטש, דייטש, מארטאוו, ראזענבאום, א. אז. וו.) קאן מען ארויסדרינגען, וועלכען גרויסען נוצען און גייסטיגען פארגעניגען די דאזיגע אויסשטעלונג ברענגט סיי א אידישען סאציאליסט, סיי איעדען, וואס האט עס איז פאר א באציהונג צום געדרוקטען אידישען ווארט.

י. טיגער.

פאר סינקס און דרעינס

אייער ריינינגונגס בארשט קען עס ניט דערלאנגען אבער קאמפארט לאי וועט—

לאזט קאמפארט לאי אויסרייניגען אייערע סינקס, פייפס דרעינס, לאנדרי טרעפס און קלאזעט שיסלען. עס טוט די ארבייט אליין. נוצט עס יעדע וואך. פארשפארט די אונאנגענעהמליכקייט פון פארלייגטע דרעינס און שפארט פלאמבער בילס.

נוצט קאמפארט לאי צו רייניגען, דיזענפעקטיצירען און נעהמט אוועק דעם ריח פון מיסט קעסטלאך און לאזט פאנאנדער אלטע שמוץ און פעטס איבעראל. נעהמט א „טין״ היינט.

קלייבט די לייבעלס און שרייבט נאך א פרעמיום קאטאלאג.

COMFORT SOAP CO., TORONTO 11

דער אריגינעלער פלייק לאי

ארבייט פאר 15.000 נייע ארבייטער אין ארץ ישראל

ירושלים, (א. י. ק.).

א גענויע אונטערזוכונג, וועלכע איז געמאכט געווארען פון דער היגער ציוניסטישע עקזעקוטיווע, אין וואס אנבאלאנגט די פאדערונגען פאר אידישע ארבייטער, האט ארויסגעבראכט דעם פאקט, אז דיזען ווינטער וועט דא זיין ארבייט און באשעפטיגונג פאר איבער 15,000 נייע איינוואנדערער.

צווישען די פראיעקטירטע ארבייטען איז דאס בויען 50 נייע הייזער אויף דעם „הדר־הכרמל״, און 30 אין „בת־גלים״, ביידע אידישע פארשטעדט אין חיפה; אויך אין די 3 אידישע פארשטעדט אין ירושלים, „בית־הכרם״, „תלפיות״ און „רחביה״, וועט זיין בוי־ארבייט אין דער אלגעמיינער סומע פון 22,000 פונט.

וועהרענד די בוי־ארבייט אין תל־אביב, וועלכע האט ביז איצט ארומגענומען א שטח פון ביז 24,000 קוואדראט מעטער אין מאנאטליכען דורכשניט, וועט שוואכער ווערען, וועלען דאך נאך פיעלע ארבייטער זיין דארט באשעפטיגט אויף דיזען געביעט. עס וועלען נאך אויך געפאדערט ווערען פיעלע ארבייטער פאר דער דרענאזש־ארבייט, וועלכע די פיק״א פראיעקטירט נעבען יפו, און פאר דער רוטענבערג־אונטערנעהמונג.

אינטערעסאנט איז דער פאקט, אז וועהרענד 47% פון די דערמאנטע צאהל ארבייטער וועלען דארפען חיפה און דער עמק, וועט תל־אביב דארפען ניט מעהרער ווי א זיבען פראצענט.

עס ווערען אויך פארלאנגט 40 פאמיליען — צו באזעצען זיך אין דער קאלאניע פון די רומענישע אידען, 25 — אין דער קאלאניע פון די בוקאווינער אידען, 25 — אין דער קאלאניע פון קאווקאזער אידען, אויסער נאך הונדערט ערפאהרענע אגריקולטורעלע פאמיליען, פאר די אנדערע אידישע ישובים, אבער אזעלכע, וואס באזיצען עטוואס אייגענס.

קוויבעקער ארבייטער פארדאמען קאמוניסטען

ביי דער פראווינציעלער קאנווענשאן פון דער קענעדער ארבייטער פארטיי וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין קוויבעק, איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע פארבאטענדיג קאמוניסטען צו אריינטרעטען אין די רייהען פון דער פארטיי און מ'זאל אויך באזייטיגען אזעלכע מיטגלידער וועלכע זענען באקאנט מיט זייערע קאמוניסטישע טענדענצען.

נאך א רייהע רעזאלוציעס וועלכע וועלען איבערגעגעבען ווערען צו דער פעדעראלער און פראווינציעלער רעגירונג זענען אנגענומען געווארען, צווישען וועלכע עס זיינען [illegible]

א רעזאלוציע צו פראטעסטירען געגען דאס באשרענקען אימיגראנטען וואס זענען פאראינטערעסירט אין דער ארבייטער באוועגונג צו אריינקומען קיין קענעדע; א רעזאלוציע געגען קינדער־ארבייט; א רעזאלוציע וואס דריקט אויס פארדרוס פאר דאס לערנען קינדער מיליטערישע מאנעווערס אין די סקולס און די רעזאלוציע פארלאנגט פון דער רעגירונג אז דיזע מאנעווערס זאלען אפגעשטעלט ווערען; א רעזאלוציע פאר אן אכט־שטונדיגען ארבייטס־טאג און פינף טעג אין דער וואך, און א רעזאלוציע פארדאמענדיג דעם פאשיזם און אנבאטענדיג הילף פאר אן אנטי־פאשיסטישער באוועגונג.

זאגט, אז פארפאלגען קאמוניזם איז נאריש און געפעהרליך

פראפעסאר סי. פ. פעי, פון דעם דעפארטמענט אף עקאנאמיקס אין דעם טאראנטאר אוניווערזיטעט, האט אין זיינער א רעדע וואס ער האט געהאלטען אין קאנוואקיישאן האל, זיך אויסגעדריקט, „אז צו קעמפען מיט'ן קאמוניזם איז נאריש און געפעהרליך״.

— עס איז נאריש דערפאר, האט ער געזאגט, וואס דער קאמוניזם קריגט דורך דעם אומזיסטע פובליסיטי, און געפעהרליך איז עס דערפאר, ווייל עס קען האבען א ניט גינסטיגע ווירקונג אויף די ווירקליכע פראבלעמען.

ער האט אויך אויפגעצייגט אז די אורזאכען וואס האבען געבראכט די קאמוניסטען צום רודער אין רוסלאנד, קענען אין ענגלאנד אדער אין קענעדע ניט גילטען.

מארגען א פארזאמלונג פון אלע ארבייטער רינג מיטגליעדער

מארגען, פרייטאג אווענט, וועט אין ליבאר ליסעאום פארקומען א וויכטיגער מיטינג פון אלע ארבייטער רינג מיטגלידער, צו וועלכען עס קומט אויך א פארטרעטער פון נאציאנאלען אפיס אין ניו יארק. וועגען וואס דער מיטינג איז איינגערופען געווארען איז דערווייל נאך ניט באוואוסט, אבער עס האנדעלט זיך וועגען א זעהר וויכטיגע פראגע, און אלעם מיט'ן קאמף צווישען די רעכטע און לינקע אין דער ארגאניזאציע.

די היגע סיטי קאמיטע איז שוין רעארגאניזירט געווארען און באשטעהט פון 17 מיטגלידער, אבער ווי מען גיט אונז איבער, סאבאטאזשירען די לינקע די ארבייט, און זיי האבען באשלאסען ניט אנצונעהמען אין קיין קאמיטע אוים פראטעסט, וואס מען לאזט זיי ניט צו אין דעם ארגאניזאציאנס־קאמיטעט.

די סיטי קאמיטע האט ערוועהלט פאלגענדע בעאמטע: א. ריבאי, טשערמאן; מ. דעסער, סעקרעטאר; און פ. ברומהארין, פראטאקאל סעקרעטאר.

די פינאנץ־קאמיטע האנדעלט יעצט אויך וועגען א פלאן ווי אזוי צו סעטלען די חובות פונ'ם ארבייטער רינג.

רודאלף ראקערס זונטאגדיגע לעקציע

א גרעסערער עולם ווי ווען עס איז פריהער איז זונטאג געקומען צו דער לעקציע פון רודאלף ראקער אין סטענדערד טעאטער איבער „די זעקס כאראקטערען אין דער וועלט ליטעראטור״.

שבת אווענט איז אויך פארגעקומען א ראקער באנקעט אין דער פרייד שול.

פארבאנד קולטור קאמפיין דעם 15־טען דעצעמבער

די מיטגלידער פון פארבאנד גרייטען זיך דורכצופיהרען א קולטור קאמפיין היינטיגען ווינטער, אנהויבענדיג דעם 15־טען דעצעמבער מיט א גרויסארטיגען באנקעט, צו וועלכען עס וועט ווערען ספעציעל געבראכט די שריפטשטעלער דוד פינסקי און יואל ענטין.

דער קאמפיין איז פאר'ן שולען און קולטור פאנד פאר די פאלקס שולען באוועגונג איבער אמעריקא און קאנאדע.

דער קולטור קאמיטעט פון פארבאנד וועלכער באשטעהט פון מ. קרעמער, י. הערמאן, מיט ל. קאלדראווסקי אלס פארזיצענדער, פיהרען שוין אן א סיסטעמאטישער קולטור טעטיגקייט אין פארבאנד.

יעדען דאנערשטאג אווענט, ווערט אין פארבאנד הויז געגעבען א פרייע לעקציע איבער פילאזאפיע געהאלטען פון א. ב. בענעט. די לעקציעס ווערען גוט באזוכט פון א רייהע פאראינטערעסירטע פערזאנען, און קומענדע וואך הויבען זיך אן פרייע קורסען איבער „אידישע געשיכטע״, „פאליטישע עקאנאמיע״, און „דער וועג צו בילדונג״.

די קורסען זענען דער אנפאנג פון א „פאלקס אוניווערזיטעט״ וועלכען מען פלאנעוועט איינצופיהרען אין פארבאנד אינסטיטוט.

פאר די ברענטשעס איז צוגעגרייט געווארען א רייע פראגען איבער וועלכע די מיטגלידער וועלען דארפען דיסקוטירען ביי די פארזאמלונגען.

מיטגלידער פון די ברענטשעס וועלען איינלייטען איבער א רייהע פראגען וועלכע זענען אנגעווארפען געווארען פון קאמיטעט, און די פארזאמלטע וועלען וועגען זיי דיסקוטירען.

דר. זשיטלאווסקי יובילעאום — דעם 31 יאנואר

דער גענויער דאטום ווען ביי אונז אין שטאדט וועט פארקומען דער זשיטלאווסקי יובילעאום, איז שוין באשטימט. דאס איז זונטאג דעם 31־טען יאנואר 1926.

דער יובילעאום קאמיטעט, מאכט איצט אלע פארבארייטונגען אז די פייערונג זאל זיין אן אמת'ער פאלקס יום־טוב. דער גרויסער סטאנדערד טעאטער איז גענומען געווארען פאר דעם צוועק, און עס ווערט אויך ארויסגעגעבען א ספעציעלער יובילעאום סאוועניר.

אויף זונטאג נאכמיטאג איז איינבארופען א פארזאמלונג פון קאמיטעט, וואס וועט פארקומען אין דער פרייד שול אויף בעווערלי סטריט.

עפענען אן ארבייטער אוניווערזיטעט אין וויען

די עסטרייכישע סאציאל־דעמאקראטישע פארטיי האט באשלאסען אויף דעם געלט, וואס די פארטיי האט באקומען פון פארקויפען די גרויסע קאאפעראטיווע בעקעריי, צו עפענען אין וויען אן ארבייטער אוניווערזיטעט. דער אוניווערזיטעט וועט זיך עפענען אין יאנואר, 1926. אלס סטודענטען אין אוניווערזיטעט וועלען אריינגענומען ווערען פרויען און מענער, וואס וועלען רעקאמענדירט ווערען פון דער פארטיי, פון די יוניאנס און קאאפעראטיוון. דער לעהרע־קורס וועט דויערען זעקס מאנאטען. די סטודענטען וועלען פאר דער גאנצער צייט פון זייער לימוד אויסגעהאלטען ווערען מיט אלעם פון דער פארטיי אין דער אייגענער היים פון דעם אוניווערזיטעט. אין דער פארוואלטונג פון אוניווערזיטעט געהען אריין צוגלייך מיט די פארשטעהער פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי אויך פארשטעהער פון די יוניאנס און קאאפעראטיוון.

א גאסט ביי די שניידער

די היגע מענער שניידער האבען היינטיגע וואך געהאט א גאסט — פרעזידענט הילמאן, וועלכער האט זיך לעצטענס צוריקגעקערט פון רוסלאנד.

„איך קען זיך איינפאך ניט באגעהן אהן מיין עלעקטרישען וואשער״

פרעגט יעדע פרוי וואס האט אן עלעקטריק וואשער אויב זי קען זיך באגעהן אהן דעם. פרעגט איהר אויב זי וואלט געהן צוריק צו דער אלטער וואש מעטאדע.

אפילו ניט איין פרוי צווישען טויזענט וואלט אויפגעגעבען איהר עלעקטרישען וואשער. פארוואס?

ווייל עס שפארט איין ווערטפולע שטונדען, אין ס'שפארט איין אויסמאטערענדע ארבייט אין עס פארקלענערט אויך דאס געוועהנליכע אפנוצען פון די וועש. ווייל די עלעקטרישע וואשערס ארבייטען לייכט און מילד.

די הײדרא שעפער אדער אייער עלעקטרישער דילער קען צייגען א סך סארטען פון וואשערס. איינגע זענען פון א וועקיום סארט, אנדערע זענען באקאנט אלס סילינדער סארט און „אסקילייטארס״. איין סארט האט ניט קיין „טאב״, ס'ווערט גענוצט אויף אייערע אייזערנע לאנדרי טאבס. דיזע האבען עלעקטרישע אפגעדרייטע אויסקוועטשערס, אויסער איינער, וואס טריקענט די קליידער דורך אויסקוועטשערס זיי אין א „פערפאריישעד טאב״.

עס קאסט ווייניגער ווי 2 סענט עלעקטריסיטי צו לאזען ארבייטען א וואש־מאשין א שטונדע. יעדער פון די טאראנטא הײדרא שאפס וועט זיין צופרידען צו צייגען אייך די פיטשורס פון יעדע פון די עלעקטרישע וואשערס און ער וועט אייך דערצעהלען ווי לייכט עס איז צו קויפען איינעם פון די הײדרא סארטען.

184

אנטיסעמיטען פארפאלגען אידען אין פויזען

ווארשא (איטא)

דער „פארבאנד פון געזעלשאפטליכען שוץ אין פויזען" איז ארויס מיט א נייער אטאקע געגען אידישע סוחרים וואס געפינען זיך אין פויזענער געגענד. דער פארבאנד האט ארויסגעלאזט א צעטעל פון אלע אידישע געשעפטען צוזאמען מיט די נעמען און אדרעסען פון די אייגענטימער.

אנווייזענדיג אז אין פויזען זענען לעצטענס צוגעקומען 31 נייע אידישע פירמעס מיט קארגע 2 טויזענט אידען, ערקלעהרט דער פארבאנד, אז די אידען ווערען פון מאל צו מאל שטארקער, און זענען שוין אפילו ביי די לעצטע וואהלען פון שטאדט ראט ארויסגעטראטען מיט אן אייגען צעטעל פון קאנדידאטען. „אזעלכע זאכען טארען ניט טאלערירט ווערען", ווערט אין פארבאנד אויפרוף געזאגט, „עס איז דער חוב פון דער פוילישער געזעלשאפט זיך באצייטענס אנפאנגען ראטעווען פון אידישען קאנטראל כל זמן עס איז נאך ניט שפעט", פארענדיגט דער אויפרוף.

בריעף קאסטען

ס. מאריינים — וועט ניט געדרוקט זיין, בעסער לייענט פאעזיע, איידער אליין שרייבען.

בן טוביה, — וועט ניט געדרוקט זיין.

ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס
מיר אנטלייען געלט אויף סיטי פראפערטי צו 6% און 6½%.
פארוואס צאהלען מעהר?
העכסטע פרייזען געצאהלט פאר גוטע צווייטע מארטגיידזשעס.
ראטענבערגס לימיטעד
טעל. עדל. 0693
שיף טיקעטס אויף אלע ליינס
פייער אינשורענס, פלייט גלעז, אויטאמאביל, און לייף אינשורענס.

לאיער בירענבוים
אפיס:
דאמיניאן באנק בילדינג
קארנער קווין און בעי.
וואוינונג:
טעלעפאן טריניטי 2533.
226 בעווערלי סטריט.
טעלעפאן אדעלייד 7287

האט איהר אויגען טראבעל?
האט איהר קאפ שמערצען?
דאן זעהט זיך מיט דעם אידישען
אפטאמעטריסט
— און אפטישען —
וועלכער איז אויטאריזירט פון
גאווערנמענט
דר. הענרי העררים
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 אוהר אין אווענט
DR. HENRY HARRIS
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. Near Spadina
Open until 9 p. m.

אינשורענס פאר
פייער, בארגלערי
פלייט גלאסס
עקסידענט און סיקנעס
אטאמאביל, לייף
קענט איהר באקומען דורך
הזן קאפלאן און זוהן
ספעשעל רעפרעזענטיטיוו פאר די
קראון לייף אינשורענס קאמפאני
11 קאלבארן סט.
טעלעפאן עלגין 5893
וואוינונג 458 בראנזוויק עוו.
טעלעפאן הילקרעסט 8332

NORMAN M. WITHROW
מענעדזשער
מעסי האל
ראכמאנינאף
רוסישער קאמפאזיטאר־פיאניסט
דער גרעסטער מוזיקער פון אונזער צייט.
מיטוואך נאוועמב. 25
פרייזען: $2.50 ,2.00 ,1.50 ,$1.00
סיטס היינט

פינקטליך און ראיעל
ווען איהר זענט געזונט אדער חלילה קראנק
בעננס דראג סטאר
375 ספעדיינא עווענו
(2 טיהרען פון סיסעל סטריט)
וועט אייך ריכטיג באדיענען.
די בעסטע ארטיקלען וואס איהר דארפט נור אין א דראג סטאר.
פרעסקריפשאנס
ווערען פארזיכטיג געמאכט און אפגעשיקט אהיים.
טעלעפאנס:
טריניטי 2643. טריניטי 7413
LEON BENN, Phm. B.
פרעסקריפשאן ספעציאליסט.

לואיס ווינער
דער אידישער יוניאן
סיין פיינטער
פון 74 דאנדעס וועסט
האט געמופט נאך 559 בעי סט.
נעבען דאנדעס.
טעלעפאן עדלייד 8369

אדווערטייזט אין
„זשורנאל"

יעקב מ. בענעט
בעריסטער, סאליסיטארס,
נאטאריעס, א. ז. וו
104 קאנטינענטאל לייף בילדינג
371 בעי סטריט
טעלעפאן עדלייד 2654
וועסט טאראנטא אפיס: 2782
דאנדעס וועסט דזשאנקשאן 0536.
וואוינונג טעלעפאן דזשאנקשאן 0983

NINA -- SHIEKEVITZ -- JACOB
RIVOLI THEATRE

332 קווין וו. טעל. עדלייד 6683
פליישמאן און ליטמאן, מענעדזש.
אמת אידיש וואדעוויל און מואווינג פיקטשורס
דאנערשטאג, פרייטאג, שבת מאטעני און אווענט
די קליינע וואונדער קינסטלערין
נענסי פיין,
דזש. קאמינסקי, אסתר שער
און א נייעם גוואנגס אקט
לאכען לאכען
צום שלום אלעטעמס ליבלינג
סוברעטין
נינא שייקעוויטש
צוזאמען מיט אונזער סקעטש ארטיסט
יאקאב שייקעוויץ
אין דער שעהנסטער 3 אקטיגער מוזיקאל קאמעדי
חנה פעסיל
אין שניפישאק
מיט דער מיטווירקונג פון לואיס שעהר און די גאנצע קאמפאני.

ראיאל
ווינטער פעיר
ראיאל קאליסעאום, עקזיבישאן פארק
נאוו. 13—21—טען
אכטונג
סטריט־קאר באדיענונג פונקט ווי אין עקזיבישאן צייט
געהט און זעהט א וואונדערבארען
ספעקטאקאל
בריליאנטענע פערד פארשטעלונג
זעהט די שעהנסטע
בלומען אויסשטעלונג
אין פולען גלאנץ
25ס. אלגעמיינער איינטריט 25ס.
רינג פרייזען:
נאכמיטאג
אלע פלעצער 25ס. אויסער באקסעס שבת ביינאג.
אלע פלעצער 50ס. אויסער באקסעס רעזערווירטע פלעצער 75ס. און $1
אווענטען
ראש פלעצער — — — — — — 50ס.
טיהרען זענען אפען 8.30 פריהמארגען. פערד פארשטעלונגען 3 נאכמיטאג. אווענט רינג פארשטעלונג הויבט זיך אן 7.30 אווענט. ספעציעלע פראנצויזישע, בעלגישע, קענעדער, אמעריקאנישע, אפיסערס אין פערד־שפרינגענדע קאמפאזיציעס.
זעהט די 200,000 דאלאר ווערט לעבעדיגע שווארצע פוקסען.
A. P. WESTERVELT,
דזשענעראל מענעדזשער.
E. M. Carroll, פרעז.
D. O. Bull, וויס־פרעז.

מאטאר קאוטש
באדיענונג
ראיאל ווינטער פעיר
דירעקט צום קאליסעאום
פון 35 יאנג סטריט
און דאונטאון האטעלען
און
פארבינדענדיג מיט דעם „היל" קאוטש ראוט ביים קארנער פון עדלייד און יאנג.
אפטע באדיענונג יעדען נאכמיטאג און אווענט.
„פעיר" — 25 סענט
אפעריט פון דער
Toronto Transportation Commission
מאטאר קאוטש דעפארטמענט.

LOEW'S
באסטער קיטאן
אלס אן עמבריא קאובאי אין
„געה וועסט"
פרעזענטירט מיט אן אויסגעצייכענטען וואדעוויל פראגראם.

REGENT
די פיערטע גרויסע וואך
האראלד לאיד
— אין —
„דער פרעשמאן"

HIPPODROME
די גאנצע היינטיגע וואך
לאן טשעני
— אין —
„די פענטאם או די אפערא"

EMPIRE
COLUMBIA BURLESQUE
TWICE DAILY—2:10 & 8:10
די גאנצע היינטיגע וואך
מיס טאבאסקא
מיט עדי שובערט
„די עדווין פון בורלעסק"

PANTAGES
NOW PLAYING
געפילמט לעבען אטאווא מיט דער קא־אפעראציע פון דער קענעדער רעגירונג.
מילטאן סילס
אין „די נאק־אוט"
צוזאמען מיט אן אויסגעצייכענטען ביל פון וואדעוויל.

SHEA'S
די גאנצע היינטיגע וואך
נעד וועיבורנס
— אין —
דעמי טאסס ריוויו

בלויז חזן וולאדאווסקי

איז אנשטענדיג, ריין און פארזיכטיג
אלס מוהל
און מסדר קידושין.
אלע עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבאטראכט, ווייל דאס איז אין זייער אייגענעם בענעפיט.
קאנטרי לייט קענען מיר אויך רופען אויף זייערע שמחות.
וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן טריניטי 1076.
פאר ארימע אומזיסט.

פאטראניזירט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO.
NY WINDOW CLEANING CO.

מיר אטענדען צו אלערהאנד הייזער, פעקטארי, אפיסעס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן ארעלייד 8087.
NEW YORK
WINDOW
CLEANING CO
422 BAY ST

לאיער גלאסס
רום 36—37 אימפיריעל באנק בילדינג, קארנער יאנג און קווין.
טעלעפאן עלגין 5419 — 5418 רעזידענץ מיין 1822
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

THOMASHEFSKY'S
STANDARD THEATRE
טעלעפאן טריניטי 4310 מ. ד. וואקסמאן ארט דירעקטאר
טאראנטאר אידען ווערען ספעציעל איינגעלאדען צו קומען זעהן
פרייטאג אווענט, שבת מאטעני און אווענט
עטוואס נייעס אויף דער אידישער ביהנע. עס ווערט געשפילט
„די האנטשבעק פון נאטרעדאם"
מיט דער מיטווירקונג פון
ב. טאמאשעפסקי, רעגינא צוקערבערג
און די גאנצע קאמפאניע
באמערקונג: עס איז ניט קיין מואווי פיקטשור.

לואיס מ. סינגער
Singer, Macdonald, Richardson
Bruce, Osborne & Dashwood
געלט צו אנטלייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגעדזשעס.
לאיערס און נאטארים
מעטראפאליטען בילדינג. עדלייד און וויקטאריא
טעלעפאנס עדלייד 7964, 7965, 7966

גאלדסטיק און ראזענטאל
לאיערס און נאטארים
רום 311 פעדעראל בילדינג. טעלעפאן עדלייד 4196.
85 ריטשמאנד סט. וועסט. רעזידענס: קענוואויד 4132.
מארטגעדזשעס באזארגט

קויפט אייערע קוילען פון
יאנאווער בראדערס
וואו איהר באקומט בלויז גוטע ראדזשערס קוילען.
268½ קווין סט. וועסט. רעזידענץ טריניטי 8783. אפיס טעל. עדלייד 3766

דזשועלערי דזשאבס
פון אלע סארטען, אלערליי מעדאלס פריוואטע ווי אויך פאר מתנות ווערען געמאכט צו ארדער, אדער ריפיירט, ביים באוואוסטען דזשועלער
מ. העלער
750 קווין סט. איסט
טעלעפאן דזשעראד 7863
ליידיס פאקעט בוקס נעפיקסט גוט און ביליג.

לאיער סאול אייזען
בעריסטער סאליסיטאר, נאטארי
קאמישאנער פאר אלע פראווינצען אין קענעדע.
אפיס:
דאמיניאן באנק בילדינג
קארנער בעי און קווין, רום 4
טעלעפאן עדלייד 3083.
רעזידענס:
טעלעפאן טריניטי W 1078
349 פאלמערסטאן בולווארד.
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארגעדזשעס.

ליא. א. מאלדאווער
לאיער און נאטארי פאבליק
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס
רום 507 פעדעראל בילדינג, ריטשמאנד סטריט
טעלעפאן עדלייד 4721.

לאיער ה. ראזענבערג
202 פעדעראל בילדונג
טעלעפאן עדלייד 4504, הויז טעלעפאן לאמבארד 2682

☞ זייט פארזיכטיג ☜
ווענען אייערע פרעסקריפשאנס פאר מעדיצין. א ריכטיגער וועג צו קריגען אייערע פרעסקריפשאנס ריכטיג ערפילט און מיט צופרידענהייט איז צו טעלעפאנירען טריניטי 6915. אויך אין ספעדינע און נעפאו סט. טעלעפאן טריניטי 0008.
האלפערנס דראג סטאר
קארנער דאנדעס און מארקהאם סט. מיר וועלען שיקען נאך אייער פרעסקריפשאן און ברענגען עס צו אייך.

צו פארענטען
א גרויסען ליכטיגען פלעס
32 ביי 100 פוס
אין סאמע אידישען סענטער, פאסיג פאר לייכטע מאנופעקטשורינג, אדער סטארעדזש. — באזונדערע ארייגאנג. עלעוויטאר, עלעקטריק.
ווערט לידיג דעם ערשטען דעצעמבער
ביליג רענט
פרעגט אין אפיס פון
„אידישען זשורנאל"
251—53 קווין וועסט
טעלעפאן עדלייד 3967